

Računovodstveni tretman plaća u funkciji financijskog uspjeha poduzeća

Čaldarević, Sara

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:129:730747>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić](#) - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Preddiplomski stručni studij
Poslovanje i upravljanje

SARA ČALDAREVIĆ

RAČUNOVODSTVENI TRETMAN PLAĆA U FUNKCIJI
FINANCIJSKOG USPJEHA PODUZEĆA

ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2024. godine

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Preddiplomski stručni studij
Poslovanje i upravljanje

Usmjerenje Poslovna ekonomija i financije

ZAVRŠNI RAD

RAČUNOVODSTVENI TRETMAN PLAĆA U FUNKCIJI
FINANCIJSKOG USPJEHA PODUZEĆA

Mentorica:

dr. sc. socio. Maja Buljat, v. pred.

Studentica:

Sara Čaldarević

Naziv kolegija:

Analiza financijskih izvještaja

JMBAG studenta:

0234059364

Sadržaj

SAŽETAK.....	1
ABSTRACT	2
1. UVOD	3
1.1. Cilj i svrha istraživanja	4
1.2. Struktura rada	5
1.3. Metode istraživanja	5
2. TROŠKOVI OSOBLJA	7
2.1. Plaće djelatnika	7
2.1.1. Bruto plaće	9
2.1.2. Neto plaće	11
2.2. Porez na dohodak	15
2.3. Prirez porezu na dohodak	16
2.4. Doprinosi za mirovinsko osiguranje	18
2.5. Doprinosi za zdravstveno osiguranje	19
3. FINANCIJSKI REZULTAT POSLOVANJA PODUZEĆA.....	21
3.1. Prihodi poslovanja.....	21
3.1.1. Poslovni prihodi.....	22
3.1.2. Financijski prihodi.....	23
3.1.3. Izvanredni prihodi.....	24
3.2. Rashodi poslovanja	25
3.2.1. Materijalni troškovi	27
3.2.2. Troškovi osoblja.....	28
3.2.3. Amortizacija.....	29
3.2.4. Ostali troškovi.....	31
4. PRIMJERI DOBRE PRAKSE – ATLANTIC I FORTENOVA GRUPA	33
4.1. Analiza računovodstvenog tretmana plaća u Atlantic Grupi u funkciji poslovnog uspjeha	33
4.2. Analiza računovodstvenog tretmana plaća u Fortenova Grupi u funkciji poslovnog uspjeha	38
4.3. Inovativni pristupi računovodstvenom tretmanu plaća	42
5. ZAKLJUČAK.....	44
6. IZJAVA	46
7. LITERATURA.....	47

8.	POPIS SLIKA.....	50
9.	POPIS TABLICA.....	51

SAŽETAK

Računovodstveni tretman plaća igra ključnu ulogu u postizanju financijskog uspjeha poduzeća, a primjeri Atlantic Grupe i Fortenova Grupe jasno pokazuju važnost preciznog vođenja evidencije plaća i primjene adekvatnih računovodstvenih praksi u ovom segmentu. Obje grupacije, koje su važni igrači na tržištima robe široke potrošnje, pridaju veliku važnost transparentnosti, pravednosti i efikasnosti u obračunu i knjiženju plaća svojih zaposlenika. Kroz transparentan pristup računovodstvenom tretmanu plaća, Atlantic Grupa i Fortenova Grupa osiguravaju usklađenost sa svim relevantnim poreznim propisima, radnim zakonodavstvom i internim pravilima. Automatizacija procesa obračuna plaća, personalizirane kompenzacijske strategije i analiza podataka o plaćama samo su neki od inovativnih pristupa koje ove grupacije primjenjuju radi optimizacije troškova osoblja i poboljšanja motivacije zaposlenika.

Motivacija zaposlenika ključna je za postizanje dugoročnog financijskog uspjeha, a Atlantic Grupa i Fortenova Grupa prepoznaju važnost pravednih i prilagodljivih kompenzacijskih strategija u tom kontekstu. Personalizirane kompenzacijske strategije, fleksibilni oblici plaćanja i analiza podataka o plaćama omogućuju ovim grupacijama da stvore poticajno radno okruženje koje potiče angažman, produktivnost i lojalnost zaposlenika. Kroz analizu podataka o plaćama, Atlantic Grupa i Fortenova Grupa dobivaju vrijedne uvide u troškove osoblja, trendove plaćanja i efikasnost kompenzacijskih strategija. Ovi uvidi omogućuju im identifikaciju prilika za optimizaciju troškova, prilagodbu poslovnih strategija i održavanje konkurentne prednosti na tržištu.

Računovodstveni tretman plaća u Atlantic Grupi i Fortenova Grupi ključan je faktor za postizanje financijskog uspjeha i održivosti poslovanja. Kroz transparentnost, inovativne pristupe i analizu podataka, ove tvrtke uspješno upravljaju svojim troškovima osoblja, motiviraju svoje zaposlenike i ostvaruju konkurentsku prednost na tržištu, što ih čini primjerima izvrsnosti u računovodstvenom tretmanu plaća.

Ključne riječi: plaće, troškovi, doprinosi, porez na dohodak, Atlantic Grupa, Fortenova Grupa

ABSTRACT

The accounting treatment of wages plays a key role in achieving the financial success of a company, and the examples of Atlantic Grupa and Fortenova Grupa clearly show the importance of keeping accurate records of wages and applying adequate accounting practices in this segment. Both groups, which are important players in the markets of consumer goods, attach great importance to transparency, fairness and efficiency in the calculation and posting of salaries of their employees. Through a transparent approach to the accounting treatment of salaries, Atlantic Grupa and Fortenova Group ensure compliance with all relevant tax regulations, labor legislation and internal rules. Payroll process automation, personalized compensation strategies, and payroll data analytics are just some of the innovative approaches these groups are taking to optimize staffing costs and improve employee motivation.

Employee motivation is key to achieving long-term financial success, and Atlantic Grupa and Fortenova Group recognize the importance of fair and flexible compensation strategies in this context. Personalized compensation strategies, flexible payment methods and salary data analysis enable these groups to create a stimulating work environment that fosters employee engagement, productivity and loyalty. Through analysis of salary data, Atlantic Grupa and Fortenova Group gain valuable insights into personnel costs, pay trends and effectiveness of compensation strategies. These insights enable them to identify opportunities to optimize costs, adjust business strategies and maintain a competitive edge in the market.

The accounting treatment of salaries in Atlantic Grupa and Fortenova Group is a key factor for achieving financial success and business sustainability. Through transparency, innovative approaches and data analysis, these companies successfully manage their personnel costs, motivate their employees and achieve a competitive advantage in the market, making them examples of excellence in payroll accounting.

Keywords: salaries, expenses, contributions, income tax, Atlantic Grupa, Fortenova Group

1. UVOD

Računovodstveni tretman plaća u kontekstu financijskog uspjeha poduzeća predstavlja ključni faktor u financijskom upravljanju i izvještavanju. Plaće su jedan od najvećih troškova poslovanja za većinu tvrtki i njihovo adekvatno knjiženje i upravljanje od suštinskog su značaja za ukupno poslovanje poduzeća. Primarno je važno naglasiti da troškovi plaća predstavljaju ne samo isplatu radnika za obavljene usluge, već su i snažan pokazatelj angažiranosti zaposlenika te njihove motivacije. Efikasno vođenje računovodstva plaća ne svodi se samo na evidentiranje isplata, već uključuje i različite poreze, doprinose, bonuse, i ostale dodatke koji često prate plaće zaposlenika. Sposobnost poduzeća da pravilno upravlja i bilježi ove troškove odražava se ne samo na financijskim izvještajima već i na ukupnoj poslovnoj uspješnosti. Kako bi se postigao pravi financijski učinak, važno je razumjeti kako se ti troškovi odražavaju na različite financijske pokazatelje.

U financijskom izvještavanju, troškovi plaća se često promatraju kao dio ukupnih operativnih troškova. Praćenje ovih troškova omogućuje menadžmentu da sagleda efikasnost troškova u odnosu na prihode. To omogućuje analizu profitabilnosti tvrtke te je ključno za donošenje odluka o mogućim poboljšanjima poslovanja. Nadalje, računovodstveni tretman plaća u funkciji financijskog uspjeha poduzeća također uključuje planiranje i proračun troškova plaća. Ovo je važan proces u financijskom upravljanju jer omogućuje tvrtkama da predvide buduće troškove, planiraju resurse i osiguraju da troškovi budu u skladu s financijskim ciljevima poduzeća. U kontekstu računovodstvenog tretmana plaća, ispravno knjiženje plaća i pripadajućih poreza i doprinosa ključno je za poštivanje zakonskih propisa. Nepravilno evidentiranje ili nepoštivanje poreznih obveza može dovesti do kazni i regulatornih problema, što može značajno utjecati na financijsko stanje poduzeća. Pored toga, važno je istaknuti kako računovodstveni tretman plaća može biti i sredstvo za privlačenje i zadržavanje talentiranih zaposlenika. Strateško postavljanje sustava nagrađivanja i beneficija može biti ključno za motivaciju zaposlenika te dugoročni uspjeh poduzeća.

U suvremenom poslovnom okruženju, tehnološki napredak pruža različite alate i softvere koji olakšavaju vođenje računovodstva plaća. Ovi alati omogućuju automatizaciju procesa, smanjenje rizika od pogrešaka te pružaju bolji uvid u troškove plaća i njihov utjecaj na financijsko zdravlje tvrtke. Računovodstveni tretman plaća igra ključnu ulogu u financijskom uspjehu poduzeća. Upravljanje ovim troškovima zahtijeva pažljivo planiranje, praćenje i

knjiženje kako bi se osigurala financijska stabilnost i uspješnost poduzeća, uz istovremeno poštivanje zakonskih obveza i motiviranje zaposlenika.

1.1. Cilj i svrha istraživanja

Cilj istraživanja obuhvaća istraživanje utjecaja računovodstvenog tretmana plaća na financijski uspjeh poduzeća kako bi se razumjelo kako ova praksa doprinosi ili ograničava ukupnu financijsku performansu tvrtke. Svrha istraživanja u ovom završnom radu odnosi se na nekoliko segmenata. Primarno je potrebno analizirati strategije i prakse vođenja računovodstva plaća kako bi se utvrdilo kako one utječu na financijske izvještaje i performansu poduzeća. Potom treba ispitati kako troškovi plaća utječu na profitabilnost, likvidnost i ostale financijske pokazatelje tvrtke, identificirati najbolje prakse u vođenju računovodstva plaća koje doprinose povećanju financijskog uspjeha poduzeća. Konačno, potrebno je razumjeti na koji način efikasno vođenje i evidentiranje troškova plaća može biti povezano s motivacijom zaposlenika, te kako to utječe na ukupni poslovni rezultat.

Specifični cilj istraživanja odnosi se na činjenicu kako istražiti tehnološke alate i softvere koji olakšavaju vođenje računovodstva plaća i njihovu ulogu u optimizaciji financijskog uspjeha poduzeća. Ovo istraživanje ima za svrhu pružiti dublji uvid u važnost vođenja računovodstva plaća, njihov utjecaj na financijski uspjeh te identificirati najbolje prakse koje poduzećima mogu pomoći u postizanju boljih financijskih rezultata.

Istraživanje o računovodstvenom tretmanu plaća u kontekstu financijskog uspjeha poduzeća obećava značajan doprinos razumijevanju ključnih faktora koji utječu na financijsku stabilnost i performansu tvrtki. Očekivani doprinos ovog istraživanja mogao bi biti višestruk i biti od važnosti za poslovnu praksu, teoriju i donošenje strateških odluka unutar poduzeća.

Istraživanje očekuje produbiti razumijevanje o tome kako troškovi plaća utječu na financijske izvještaje i ukupni rezultat poduzeća. Identificiranje ove veze omogućuje menadžmentu da prilagodi strategije upravljanja troškovima plaća kako bi poboljšao profitabilnost i financijsku stabilnost. Očekuje se da istraživanje pruži smjernice o tome kako poduzeća mogu bolje planirati i upravljati svojim proračunima za plaće. Razumijevanje optimalnih strategija upravljanja troškovima plaća omogućuje poduzećima da bolje iskoriste resurse i postignu veću učinkovitost.

Očekuje se da istraživanje identificira kako strategije vođenja računovodstva plaća utječu na motivaciju zaposlenika. Razumijevanje ove veze može pomoći u stvaranju sustava nagrađivanja i beneficija koji podržavaju angažman i motivaciju radne snage, što može rezultirati povećanom produktivnošću i dugoročnim uspjehom poduzeća. Istraživanje može pružiti uvid u najbolje prakse u vođenju računovodstva plaća u skladu s zakonskim regulativama. To pomaže u smanjenju rizika od neusklađenosti s propisima, što može rezultirati manjim pravnim problemima i dodatnim troškovima.

Istraživanje može identificirati načine kako tehnološke inovacije, poput softverskih rješenja za računovodstvo plaća, mogu poboljšati efikasnost upravljanja troškovima. Razumijevanje ovih inovacija može potaknuti primjenu novih tehnoloških alata za bolje upravljanje plaćama unutar poduzeća. Očekuje se da će ovo istraživanje pružiti konkretna saznanja koja će pomoći tvrtkama u donošenju informiranih odluka o vođenju računovodstva plaća, što bi moglo rezultirati poboljšanjem financijskog uspjeha i dugoročnom stabilnošću poduzeća.

1.2.Struktura rada

Završni rad se sastoji od pet poglavlja. U uvodu je dana uvodna riječ teme, cilj i svrha te doprinos istraživanju, opisana je struktura rada te znanstvene metode koje su primijenjene u izradi završnog rada. Drugo poglavlje opisuje elemente troškova osoblja za poduzeće, a koji uključuju plaće djelatnika, porez i prirez na dohodak te doprinose za zdravstveno i mirovinsko osiguranje. U trećem poglavlju su predstavljeni teorijski okviri financijskog rezultata poslovanja poduzeća – ovdje su opisani prihodi i rashodi poslovanja sa svojim podvrstama. Četvrto poglavlje prikazuje primjene dobre prakse u analitici računovodstvenog tretmana plaća poduzeća Atlantic Grupa i Fortenova Grupa. U zaključku su iznesene završne misli autorice o istraženoj temi.

1.3.Metode istraživanja

Postizanje ciljeva istraživanja o računovodstvenom tretmanu plaća u funkciji financijskog uspjeha poduzeća zahtijeva različite metode koje se mogu primijeniti kako bi se prikupili

relevantni podaci i analizirali učinci. U primjeni istraživanja primijenit će se sljedeće znanstveno – istraživačke metode: metoda analize i sinteze, metoda indukcije i dedukcije, metoda ukazivanja na prednosti i nedostatke, povijesna metoda, metoda deskripcije, metoda statističke obrade podataka i matematičkih izračuna jednostavne deskriptivne statistike. Kombinacija ovih metoda omogućava stvaranje sveobuhvatne slike o utjecaju računovodstvenog tretmana plaća na financijski uspjeh poduzeća, omogućavajući donošenje zaključaka temeljenih na relevantnim i raznolikim podacima.

2. TROŠKOVI OSOBLJA

Računovodstveni tretman troškova osoblja ključan je aspekt svakog poslovanja koji zahtijeva pažljivo vođenje evidencije i pravilno knjiženje kako bi se osigurala točna financijska slika tvrtke. Troškovi osoblja obuhvaćaju plaće, doprinose, bonuse, naknade za godišnji odmor, beneficije, troškove obuke i ostale povezane izdatke koje tvrtka ima u vezi sa svojim zaposlenicima. U ovom poglavlju istražiti će se različiti aspekti računovodstvenog tretmana troškova osoblja, uključujući pravila knjiženja, amortizaciju troškova osposobljavanja, reviziju računa i porezne implikacije. Osim toga, raspraviti će se i strategije upravljanja troškovima osoblja kako bi se optimizirala učinkovitost i profitabilnost tvrtke. Uvodeći čitatelja u složenost ovog područja računovodstva, istražiti će se kako tvrtke bilježe, analiziraju i planiraju troškove osoblja kao ključni faktor uspješnog financijskog upravljanja.

2.1. Plaće djelatnika

Plaće djelatnika predstavljaju jedan od najvažnijih aspekata upravljanja ljudskim resursima u svakoj organizaciji. To je ne samo financijska obveza prema zaposlenicima (Gulin, 2006.), već i ključni element motivacije, zadovoljstva i zadržavanja kvalitetnog osoblja.

Plaće su predmet dubokih analiza u ekonomsko-socijalnom kontekstu zbog njihove složene dvostruke uloge. S jedne strane, one predstavljaju dohodak radnika kao naknadu za obavljeni rad (Franičević, 2018.). Za radnika i njegovu obitelj, plaće su često glavni izvor prihoda koji omogućuje osnovne životne potrebe, a istovremeno pruža osjećaj korisnosti i vrijednosti. S druge strane, plaće su značajan trošak poslovanja za poslodavca, često predstavljajući jedan od najvećih troškova. Ovo dvojstvo plaća rezultira različitim stavovima o njihovoj ulozi, dinamici i apsolutnoj vrijednosti. Radnici obično teže većim i bržim rastom svojih plaća, dok poslodavci preferiraju niže troškove rada (Franičević, 2018.). Ove različite perspektive često proizlaze iz argumentacije koja se temelji na općim vrijednostima poput socijalne pravde, dostojanstvenog života, brige za razvoj poduzeća i društva te društvene odgovornosti. To se odražava i na terminološkoj razini, gdje radnici i sindikati najviše pažnje posvećuju neto plaćama, dok poslodavci govore o ukupnom trošku rada, odnosno bruto plaći.

Postoji niz različitih metoda za određivanje plaća djelatnika, a to može uključivati fiksne plaće, varijabilne komponente poput bonusa i provizija, kao i dodatke kao što su naknade za rad u smjenama ili praznicima. Uobičajeni pristupi uključuju (Volarević i Varović, 2013.):

- Unutarnje određivanje plaća: Ova metoda uključuje usporedbu plaća unutar organizacije, uzimajući u obzir faktore poput iskustva, obrazovanja, odgovornosti i rezultata rada.
- Vanjsko određivanje plaća: Poslodavci također mogu koristiti vanjske informacije, poput istraživanja tržišta rada, da bi odredili konkurentne plaće za svoje zaposlenike.
- Pogonske snage na tržištu: Često se plaće djelatnika formiraju i pod utjecajem ponude i potražnje na tržištu rada, kao i posebnih vještina ili stručnosti koje određeni posao zahtijeva.

Plaće su važan faktor motivacije zaposlenika i njihove produktivnosti. Studije su pokazale da zadovoljavajuće plaće mogu povećati motivaciju, poboljšati zadovoljstvo poslom i smanjiti fluktuaciju zaposlenika (Bolfek et al., 2012., Dečman, 2012.). S druge strane, nedostatak adekvatne kompenzacije može rezultirati nezadovoljstvom, demotivacijom i lošijim rezultatima rada. Upravljanje plaćama je kompleksan proces koji zahtijeva pažljivo planiranje i promišljene strategije. To može uključivati usklađivanje plaća s ciljevima organizacije, analizu tržišta rada radi održavanja konkurentnosti, te uspostavu sustava nagrađivanja i priznavanja postignuća zaposlenika (Gulin, 2006.).

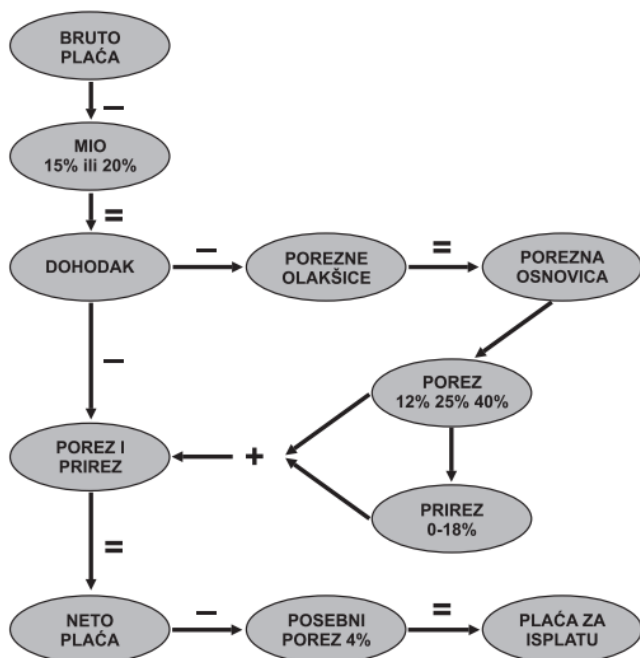
Poslodavci su dužni poštivati zakonske propise vezane uz plaće, uključujući minimalne plaće, obvezne doprinose, te pravo na godišnji odmor i praznike. Također, porezni propisi mogu utjecati na visinu neto plaće koju zaposlenik prima, uz razne porezne olakšice i obveze koje se primjenjuju na prihode od plaća (Dražić – Lutitsky et al., 2010.). Plaće djelatnika su složena tema koja zahtijeva pažljivo planiranje i upravljanje kako bi se osigurala pravedna i konkurentna kompenzacija za zaposlenike, uz poštivanje zakonskih propisa i poreznih obveza. Poslodavci trebaju pažljivo razmotriti različite faktore koji utječu na plaće djelatnika kako bi osigurali motivirano i produktivno radno okruženje koje potiče uspjeh organizacije.

Stoga, analiza plaća nije samo pitanje ekonomske računice, već i pitanje socijalne pravde, odnosa snaga između radnika i poslodavaca te općih ciljeva razvoja društva. Rješavanje ovih pitanja zahtijeva uravnoteženi pristup koji uzima u obzir interese i perspektive svih relevantnih dionika.

2.1.1. Bruto plaće

Plaća predstavlja novčanu svotu koju je poslodavac dužan isplatiti zaposleniku za rad koji je zaposlenik obavio za poslodavca tijekom određenog vremenskog razdoblja. Ova financijska nadoknada obično se isplaćuje na temelju dogovorenog radnog ugovora ili kolektivnog ugovora te predstavlja osnovni oblik kompenzacije za uloženi rad (Popović i Vitezić, 2009.). Bruto plaća, s druge strane, predstavlja ukupnu naknadu zaposlenika za rad i postignute rezultate, prije odbitka poreza, doprinosa i drugih obveza. To uključuje osnovnu plaću, dodatke kao što su bonusi, provizije, naknade za rad u posebnim uvjetima ili prekovremeni rad te sve druge financijske pogodnosti koje zaposlenik dobiva od poslodavca (Rataić, 2010.). Bruto plaća često predstavlja temelj pregovora između poslodavca i zaposlenika te je važna komponenta u definiranju radnih uvjeta i pogodnosti.

To znači da bruto plaća nije iznos koji zaposlenik "primi na ruke" (Franičević, 2009.). Dio te svote rezerviran je za buduću mirovinu zaposlenika kroz doprinose za mirovinsko osiguranje, dio ide državi kao porez, a dio je namijenjen lokalnoj zajednici kroz prirez.

Slika 1. Proces izračuna od bruto do neto plaće

Izvor: Rataić, M., Kako izračunati neto plaću, Poučak: časopis za metodiku i nastavu matematike, Vol. 11 No. 44, 2010., str. 34

Proces obračuna bruto plaće složen je i uključuje različite elemente, uključujući osnovnu plaću, dodatke poput bonusa ili naknada za rad u posebnim uvjetima, te obvezne doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Izračunavanje bruto plaće obično uključuje sljedeće korake (RRIF, 2024.):

- Osnovna plaća: To je fiksni iznos novca koji zaposlenik prima za svoj redovni radni tjedan ili mjesec.
- Dodaci: Dodaci su dodatni iznosi koji se dodaju na osnovnu plaću i mogu uključivati bonuse, provizije, naknade za smjenski rad, prekovremeni rad i druge dodatke.
- Odbici: Odbici su iznosi koji se oduzimaju od bruto plaće prije nego što zaposlenik primi svoju neto plaću. To uključuje poreze na dohodak, doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, te može uključivati i druge obvezne doprinose ili poreze prema lokalnim propisima.
- Rezultirajuća bruto plaća: Kada se osnovna plaća i dodaci zbroje, a odbici oduzmu, rezultirajući iznos predstavlja bruto plaću koju zaposlenik prima od poslodavca.

Tablica 1. Koraci u izračunu bruto plaće

Naziv stavke
1. BRUTO 1
2. DOPRINOSI IZ PLAĆE (=a+b)
a. I. stup (15%)
b. II. stup (5%)
3. DOHODAK (=1-2)
4. OSNOVNI OSOBNI ODBITAK
5. OSNOVICA ZA POREZ (=3-4)
6. POREZ I PRIREZ (A+B)
A. Porez (20%)
B. Prirez (7,5%)
7. NETO PLAĆA (3-6)
8. DOPRINOSI NA PLAĆU
Zdravstveno osiguranje (16,5%)
9. BRUTO 2 (=1+8)

Izvor: izrada autorice prema RRIF (2018): Formule za preračunavanje neto plaće u bruto plaću, dostupno na https://www.rrif.hr/Formule_za_preracunavanje_netu_place_u_bruto_placu-1490-vijest/, pristupljeno 28.02.2024.

Zaposlenici s većim radnim iskustvom ili specifičnim vještinama obično mogu očekivati veće bruto plaće. Osobe s višim stupnjem obrazovanja ili relevantnim certifikatima često imaju veće pregovaračke sposobnosti i mogu očekivati veće bruto plaće (Franičević, 2009.). Opća ponuda i potražnja na tržištu rada također može utjecati na visinu bruto plaća u određenoj industriji ili zanimanju. Bruto plaće mogu varirati ovisno o geografskom području. Na primjer, plaće u većim gradovima obično su više nego u ruralnim područjima.

Važno je napomenuti da je plaća ne samo sredstvo za osiguranje osnovnih životnih potreba zaposlenika, već i ključni element motivacije, zadovoljstva i angažmana na radnom mjestu. Stoga je važno da poslodavci pravilno vrednuju rad svojih zaposlenika i osiguraju pravednu i konkurentnu kompenzaciju koja odražava vrijednost njihovog rada.

2.1.2. Neto plaće

Pojam neto plaće odnosi se na iznos koji zaposlenik prima nakon što se od bruto plaće odbiju porezi, doprinosi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te drugi odbici propisani zakonom (Žager et al., 2008.). Ova vrsta plaće predstavlja stvarni iznos novca koji zaposlenik prima na svoj račun ili u gotovini nakon svake isplate.

Neto plaća može se definirati kao razlika između bruto plaće, koja predstavlja ukupni iznos novčane nadoknade prije odbijanja poreza i doprinosa, te rezultirajuće svote koju zaposlenik prima nakon odbitka svih zakonskih obveza (Rataić, 2010.). To je iznos koji zapravo ide na račun zaposlenika i koji on može koristiti za svoje osobne potrebe. Neto plaća predstavlja stvarni dohodak koji zaposlenik prima nakon odbijanja svih obveznih davanja. To je iznos koji zaposlenik može koristiti za pokrivanje svakodnevnih troškova, štednju ili ulaganje (Žager et al., 2008.). Neto plaća uključuje sve odbitke koji se primjenjuju na bruto plaću, uključujući poreze na dohodak, doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, kao i ostale obvezne doprinose ili poreze. Neto plaća odražava pravednu kompenzaciju za rad zaposlenika, uzimajući u obzir sve zakonske obveze poslodavca i zaposlenika.

Izračun neto plaće uključuje sljedeće korake (RRIF, 2024.):

- Izračun bruto plaće: Prvo se izračunava bruto plaća, što uključuje osnovnu plaću i sve dodatke koje zaposlenik prima od poslodavca.

- Odbici: Zatim se od bruto plaće odbijaju svi porezi, doprinosi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te ostali odbici propisani zakonom.
- Rezultirajuća neto plaća: Kada se svi odbici oduzmu od bruto plaće, rezultirajući iznos predstavlja neto plaću koju zaposlenik prima na svoj račun ili u gotovini.

Tablica 2. Primjer izračuna neto plaće prema poreznim propisima do 2023. godine

Bruto 1		2.500,00 EUR	18.836,25 HRK
I. stup mirovinskog osiguranja	15,00%	375,00 EUR	2.825,44 HRK
II. stup mirovinskog osiguranja	5,00%	125,00 EUR	941,81 HRK
Ukupno doprinosi iz bruta	20,00%	500,00 EUR	3.767,25 HRK
Ukupna olakšica		530,89 EUR	4.000,00 HRK
Oporezivi dohodak		1.469,11 EUR	11.069,00 HRK
Ukupni porez		293,82 EUR	2.213,80 HRK
Ukupni prirez	18,00%	52,89 EUR	398,48 HRK
Ukupni porez i prirez		346,71 EUR	2.612,28 HRK
Bruto 2		2.912,50 EUR	21.944,23 HRK
Doprinos za zdravstveno osiguranje	16,50%	412,50 EUR	3.107,98 HRK
Ukupno doprinosi na bruto		412,50 EUR	3.107,98 HRK
Neto plaća		1.653,29 EUR	12.456,72 HRK

Izvor: obrada autorice prema Posao.hr (2024): Kalkulator plaća – bruto u neto, dostupno na <https://www.posao.hr/kalkulator-place-brutto-netto/>, pristupljeno 28.02.2024.

U tablici 2. je prikazan primjer izračuna neto plaće prema poreznim propisima do 2023. godine gdje bruto 2 osnovica za izračun neto plaće iznosi 2.500 eura za zaposlenika sa prebivalištem u gradu Zagrebu, bez djece i uzdržavanih članova, kao i bez invaliditeta. Iz bruto 1 plaće se izuzima iznos doprinosa za mirovinsko osiguranje, kao i iznos poreza na dohodak te prireza na dohodak, koji u ovom slučaju za Grad Zagreb iznosi 18% (Porezna uprava, 2024.). Nakon oduzetih obveznih davanja iz plaće dobiven je izračun neto plaće u iznosu od 1.653,29 eura, odnosno 12.456,72 kn.

Međutim, od 01.01.2024. na snazi je nova porezna reforma Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 114/23), koja se odnosi na obračun plaća Tri

zakonska propisa koja utječu na obračun plaća su Zakon o doprinosima, Zakon o porezu na dohodak i Zakon o lokalnim porezima. Ključne promjene koje imaju utjecaj na obračun plaća obuhvaćaju sljedeće (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 114/23, čl. 8 – 12):

- Povećanje osobnog odbitka s 530,90 eura na 560 eura.
- Povećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji.
- Ukidanje prireza porezu na dohodak.
- Povećanje mjesečnog praga za prelazak u viši porezni razred na 4.200 eura.
- Povećanje autonomije jedinicama lokalne samouprave (JLS) da svojim odlukama odrede visinu porezne stope poreza na dohodak za nesamostalni rad, samostalnu djelatnost i ostale dohotke za godišnje poreze, unutar granica propisanih zakonom.
- Smanjenje osnovice za mirovinsko osiguranje, ali samo za one čija je bruto plaća do 1.300 eura.

Povećanje pragova poreznih razreda znači da će se primjenjivati viša stopa poreza na dohodak na iznose veće od 4.200 eura mjesečno, umjesto prethodnog iznosa od 3.981,69 eura. To konkretno implicira da će sve isplate od 1. siječnja 2024. godine do tog iznosa biti podložne nižoj stopi poreza, koja se kreće od 15 do 23,6 posto, dok će se iznad 4.200 eura primjenjivati viša stopa od 25 do 35,4 posto (Kesner Škreb, 2023.).

Tablica 3. Primjer obračuna plaće prema poreznoj reformi iz 2024. godine

DOHODAK				976,68
OLAKŠICE				
		Postotak korištenja olakšice:	100.00%	
VrPr	Naziv	Koeficijent		Iznos
6010	OSNOVNI OSOBNI ODBITAK	1,00000		560,00
6020	OSOBNI ODBITAK ZA DIJETE	0,50000		280,00
UKUPNO				840,00
POREZNA OSNOVICA				136,68
POREZ NA DOHODAK I PRIREZ POREZU				
VrPr	Naziv	Stopa %	Osnovica	Iznos
4015	POREZ	20,00	136,68	27,34
UKUPNO				27,34
Primatelj: 3123 - Osijek IBAN: HR8110010051731212002 PNB: HR68 1880-89819375646-24009				
NETO				949,34

Izvor: izrada autorice prema Kesner Škreb, 2023.

Iz tablice 3. je vidljivo kako je na platnoj listi za 01/24 prikazano povećanje osnovnog osobnog odbitka sa 530,90 eura na 560 eura te kako je u iznos porezne olakšice uvršten osobni odbitak za jedno dijete koje ima zaposlenik te on iznosi 280 eura. Budući da je zaposlenik ostvario

dohodak Bruto 1 976,68 eura, oduzimanjem poreznih olakšica od 840 eura sada njegova porezna osnovica iznosi 136,68 eura. Budući da zaposlenik prebiva i radi u gradu Osijeku, gdje je novim izmjenama Zakona (NN 114/23) određeno da se ukidanjem stope prireza i davanjem autonomije JLS – ima dodjeljuje ukupan iznos poreza, porezna stopa za Grad Osijek iznosi 20% (Porezna uprava, 2024.). Prema takvom izračunu ukupni porezni teret ovog zaposlenika iznosi 27,34 eura te se uplaćuje u gradski proračun Grada Osijeka. U tom kontekstu neto plaća zaposlenika iznosi 949,34 eura.

Vlada Republike Hrvatske je ukinula prirez porezu na dohodak, a ovlasila gradove i općine da samostalno odluče hoće li nadoknaditi manjak proračunskih prihoda koji će im nastati zbog toga povećanjem poreza na dohodak. Nakon ukidanja prireza porezu na dohodak, "novi" Zakon o porezu na dohodak daje lokalnim jedinicama - općinama i gradovima - autonomiju da samostalno odrede visinu porezne stope godišnjih poreza na dohodak od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti i ostalog dohotka, pri čemu svaka općina ili grad imaju mogućnost postavljanja vlastite porezne stope unutar granica propisanih zakonom (Kesner Škreb, 2023.).

Granice propisane zakonom su sljedeće ((Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 114/23, čl. 27 – 32):

- Za općine (s prirezom do 10 posto), niža stopa poreza na dohodak od 1. siječnja 2024. može iznositi od 15 do 22 posto, a viša stopa od 25 do 33 posto.
- Za gradove do 30.000 stanovnika (s prirezom do 12 posto), niža stopa kretat će se od 15 do 22,4 posto, a viša od 25 do 33,6 posto.
- Za gradove iznad 30.000 stanovnika (s prirezom do 15 posto), stopa će se kretati od 24 do 34,5 posto.
- Za Grad Zagreb (s prirezom od 18 posto), niža stopa može biti od 15 do 23,6 posto, a viša od 25 do 35,4 posto.

Razumijevanje neto plaće važno je za zaposlenike kako bi mogli planirati svoje financije i proračunati stvarni iznos novca koji će primati. Također je važno i za poslodavce kako bi pravilno izračunali troškove rada i osigurali pravednu i konkurentnu kompenzaciju za svoje zaposlenike. Neto plaća predstavlja ključni element u procesu isplate plaća i važan je pokazatelj stvarne financijske kompenzacije zaposlenika nakon odbitka svih obveznih davanja propisanih zakonom.

2.2.Porez na dohodak

Porez na dohodak je oblik oporezivanja koji se primjenjuje na prihode koje pojedinac ili pravna osoba ostvari tijekom određenog razdoblja (Jurković, 2002.). To je jedan od osnovnih poreza koji se primjenjuje u većini zemalja diljem svijeta i predstavlja važan izvor prihoda za državni proračun. Porez na dohodak se obično primjenjuje progresivno (Rosen, 2010.), što znači da se stopa oporezivanja povećava s povećanjem prihoda. Glavna funkcija poreza na dohodak je prikupljanje sredstava za financiranje javnih usluga i potreba države, kao što su zdravstvo, obrazovanje, socijalna skrb, infrastruktura i druge javne usluge. Osim toga, porez na dohodak se koristi i kao instrument redistribucije bogatstva (Jurković, 2002.), što znači da se prikupljeni prihodi koriste za podršku socijalno ugroženim skupinama i smanjenje socio-ekonomske nejednakosti.

Porez na dohodak obično se primjenjuje na različite vrste prihoda koje uključuju (Kesner Škreb, 2004.):

- Plaće i honorari: Prihodi od zaposlenja, uključujući plaće, honorare, bonuse i naknade za rad.
- Prihodi od samostalne djelatnosti: Prihodi koje fizičke osobe ostvaruju kao samostalni poduzetnici, obrtnici ili slobodna zanimanja.
- Kapitalni prihodi: Prihodi od kapitala kao što su dividende, kamate, kapitalni dobitci i prihodi od nekretnina.
- Ostali prihodi: Prihodi koji ne spadaju u prethodno navedene kategorije, poput autorskih honorara, stipendija, mirovina i drugih primanja.

Tablica 4. Stope poreza na dohodak u Hrvatskoj

Propisane granice visine poreznih stopa godišnjeg poreza na dohodak		
Razina jedinice lokalne samouprave	Niža stopa (%)	Viša stopa (%)
Općina	od 15,00 do 22,00	od 25,00 do 33,00
Grad s manje od 30.000 stanovnika	od 15,00 do 22,40	od 25,00 do 33,60
Grad s više od 30.000 stanovnika	od 15,00 do 23,00	od 25,00 do 34,50
Grad Zagreb	od 15,00 do 23,60	od 25,00 do 35,40

Izvor: Porezna uprava (2024): Stope poreza na dohodak u 2024. godini, dostupno na https://www.porezna-uprava.hr/porezna_konkurentnost_bi/Stranice/Stope-porez-na-dohodak.aspx, pristupljeno 28.02.2024.

Obračun poreza na dohodak obično se provodi na temelju godišnje prijave poreza ili automatskog odbitka poreza iz plaća i drugih primanja. Fizičke osobe obično podnose godišnju poreznu prijavu u kojoj navode sve prihode ostvarene tijekom godine te priznate odbitke i olakšice (Škreb, 2004.). Na temelju te prijave, porezni organi izračunavaju ukupni porezni dug ili povrat poreza. Porez na dohodak ima značajan utjecaj na gospodarstvo i društvo. Visoke stope poreza na dohodak mogu imati negativan utjecaj na motivaciju za rad, investicije i poduzetništvo, dok niže stope mogu potaknuti ekonomski rast i razvoj (Rosen, 2010.). Osim toga, pravedna raspodjela poreza na dohodak može doprinijeti smanjenju socio-ekonomske nejednakosti i podržati ciljeve društvene pravde i socijalne sigurnosti.

Porez na dohodak je važan instrument financiranja javnih usluga i podrške socijalno ugroženim skupinama te igra ključnu ulogu u uređivanju gospodarstva i društva. Razumijevanje poreza na dohodak važno je za pojedince, poslovne subjekte i društvo u cjelini kako bi se osigurala pravedna i učinkovita primjena poreznih propisa i podržali ciljevi ekonomske stabilnosti i socijalne pravde.

2.3. Prirez porezu na dohodak

Prirez porezu na dohodak je dodatni porez koji se primjenjuje na razini lokalne samouprave (općine, gradovi ili županije) i dodatno se obračunava na iznos poreza na dohodak koji je već obračunat na državnoj razini. Ova vrsta poreza omogućuje lokalnim jedinicama da ostvare dodatne prihode koji se koriste za financiranje lokalnih projekata, infrastrukture, obrazovanja, zdravstva i drugih potreba zajednice (Kesner Škreb, 2004.). Glavna funkcija prireza porezu na dohodak je prikupljanje dodatnih prihoda za lokalne jedinice kako bi se financirale lokalne potrebe i projekti (Rosen, 2010.). Sredstva prikupljena kroz prirez koriste se za poboljšanje kvalitete života u lokalnoj zajednici, unaprjeđenje infrastrukture, podršku obrazovanju i zdravstvu te poticanje gospodarskog razvoja.

Prirez porezu na dohodak obično se obračunava kao postotak poreza na dohodak koji se već obračunava na državnoj razini (Jurković, 2002.). Stopa prireza može varirati ovisno o lokalnim propisima i može se razlikovati između različitih lokalnih jedinica. Obračun prireza obično se vrši automatski prilikom obračuna poreza na dohodak, te se prirez plaća zajedno s porezom na dohodak. Prirez porezu na dohodak može imati značajan utjecaj na ukupno opterećenje porezima za pojedinca. Visoke stope prireza mogu rezultirati značajnim povećanjem ukupnog

poreznog opterećenja, dok niže stope mogu olakšati porezno opterećenje (Rosen, 2010.). Utjecaj prireza može biti posebno značajan za osobe s nižim primanjima ili za obitelji s više članova.

Tablica 5. Stope prireza porezu na dohodak u Hrvatskoj

Veličina jedinice lokalne samouprave	Stopa prireza
Općina	do 10%
Grad ispod 30.000 stanovnika	do 12%
Grad iznad 30.000 stanovnika	do 15%
Grad Zagreb	do 18%

Izvor: Porezna uprava (2024): Prirez porezu na dohodak, dostupno na https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/prirez_porezu_na_dohodak.aspx, pristupljeno 28.02.2024.

Politika prireza porezu na dohodak može varirati ovisno o političkim stavovima i ciljevima lokalnih vlasti. Neke lokalne jedinice mogu koristiti visoke stope prireza kako bi financirale ambiciozne projekte i programe, dok druge mogu preferirati niže stope kako bi potaknule gospodarski razvoj i privukle ulagače.

Prirez porezu na dohodak predstavlja dodatni porez koji se primjenjuje na razini lokalne samouprave i dodatno se obračunava na iznos poreza na dohodak koji je već obračunat na državnoj razini. Funkcija prireza je prikupljanje dodatnih prihoda za financiranje lokalnih potreba i projekata. Način obračuna, utjecaj i politika prireza mogu varirati ovisno o lokalnim propisima i političkim ciljevima. Razumijevanje prireza porezu na dohodak važno je kako za pojedince, tako i za lokalne vlasti kako bi se osigurala pravedna i učinkovita primjena poreznih propisa te podržali ciljevi lokalnog razvoja i blagostanja zajednice.

2.4. Doprinosi za mirovinsko osiguranje

Doprinosi za mirovinsko osiguranje predstavljaju obvezne financijske uplate koje pojedinci i poslodavci uplaćuju u sustav mirovinskog osiguranja kako bi osigurali stabilnu mirovinu i socijalnu sigurnost nakon prestanka rada ili umirovljenja. Ovi doprinosi su ključni za održavanje mirovinskog sustava i osiguranje financijske stabilnosti za umirovljenike. Prvi stup mirovinskog osiguranja obično predstavlja obvezno mirovinsko osiguranje temeljeno na solidarnosti, gdje se doprinosi uplaćuju izravno iz radničke plaće (Gulin, 2006.). Ovaj stup mirovinskog osiguranja omogućuje isplatu mirovina umirovljenicima na temelju njihovih prethodnih doprinosa i radnog staža. Doprinosi se obračunavaju kao postotak od bruto plaće ili iznosa prihoda i automatski se oduzimaju iz plaće zaposlenika (Porezna uprava, 2024.). Poslodavci također doprinose ovom stupu mirovinskog osiguranja za svakog zaposlenika.

Drugi stup mirovinskog osiguranja predstavlja dobrovoljni dodatni mirovinski stup koji omogućuje građanima da dodatno štede za mirovinu putem individualnih ili korporativnih mirovinskih fondova (Dražić – Lutilsky et al., 2010.). Ovaj stup mirovinskog osiguranja osigurava dodatnu mirovinu uz osnovni sustav mirovinskog osiguranja. Doprinosi u II stupu mirovinskog osiguranja mogu biti obvezni ili dobrovoljni, a iznosi se obično dogovaraju između pojedinca i mirovinskog fonda.

Tablica 6. Doprinosi iz bruto plaće za mirovinsko osiguranje u Hrvatskoj

Mirovinsko osiguranje		
I. stup	II. stup	III. stup
Obvezan	Obvezan za sve koji su mlađi od 40 godina i zaposleni na dan 1.1.2002. ili kasnije	Nije obvezan
Generacijska solidarnost	Individualizirana kapitalizirana štednja	Dobrovoljna individualna štednja
U državnu riznicu	U mirovinsko osiguravajuće društvo po izboru osiguranika	U mirovinsko osiguravajuće društvo po izboru osiguranika
Iznosi 15% bruto plaće	Iznosi 5% bruto plaće	Iznos po ugovoru korisnika s osiguravajućim društvom

Izvor: Rataić, M., Kako izračunati neto plaću, Poučak: časopis za metodiku i nastavu matematike, Vol. 11 No. 44, 2010., str. 31

Doprinosi za mirovinsko osiguranje imaju ključnu ulogu u osiguravanju financijske sigurnosti umirovljenika i održavanju stabilnosti mirovinskog sustava. Kroz redovite doprinose, pojedinci grade svoj mirovinski fond koji će im omogućiti primanje mirovine nakon umirovljenja (Rosen, 2010.). Osim toga, doprinosi u mirovinski sustav omogućuju i financiranje tekućih mirovina za umirovljenike te održavanje održivosti mirovinskog sustava dugoročno. Politika i demografija igraju ključnu ulogu u određivanju visine doprinosa za mirovinsko osiguranje. Promjene u demografskim trendovima, kao što su starenje stanovništva i smanjenje radne snage, mogu utjecati na održivost mirovinskog sustava i zahtijevati prilagodbe u politici mirovinskog osiguranja, uključujući promjene u visini doprinosa ili povećanje dobne granice za odlazak u mirovinu.

Doprinosi za mirovinsko osiguranje su ključni za osiguravanje stabilne mirovine i socijalne sigurnosti nakon umirovljenja (Rosen, 2010.). Kroz doprinose u I i II stupu mirovinskog osiguranja, pojedinci i poslodavci doprinose održivosti mirovinskog sustava i financijskoj sigurnosti umirovljenika. Razumijevanje važnosti doprinosa za mirovinsko osiguranje važno je za sve građane kako bi se osigurala financijska stabilnost i sigurnost u starijoj dobi.

2.5. Doprinosi za zdravstveno osiguranje

Doprinosi za zdravstveno osiguranje su financijske uplate koje pojedinci i poslodavci uplaćuju u sustav zdravstvenog osiguranja kako bi osigurali pristup zdravstvenim uslugama i pokrivanje troškova liječenja. Ovi doprinosi su ključni za održavanje financijske održivosti zdravstvenog sustava i pružanje adekvatne zdravstvene zaštite svim građanima. Glavna funkcija doprinosa za zdravstveno osiguranje je prikupljanje sredstava koja se koriste za financiranje troškova zdravstvene zaštite i održavanje zdravstvenog sustava (Kesner Škreb, 2003.). Ovi doprinosi omogućuju pružanje zdravstvenih usluga, pokrivanje troškova liječenja i osiguranje pristupa kvalitetnoj zdravstvenoj skrbi za sve građane.

Postoje različite vrste doprinosa za zdravstveno osiguranje koje uključuju sljedeće elemente (Vehovec, 2018.):

- Doprinosi za zdravstveno osiguranje obično se oduzimaju iz radničke plaće kao postotak bruto plaće. Ovi doprinosi se automatski oduzimaju iz plaće zaposlenika i uplaćuju u fond zdravstvenog osiguranja.

- Poslodavci također doprinose za zdravstveno osiguranje svojih zaposlenika, obično kao postotak plaće ili kao fiksni iznos. Ovi doprinosi se također uplaćuju u fond zdravstvenog osiguranja kako bi se osiguralo pokrivanje troškova zdravstvene zaštite za zaposlenike.
- Samozaposlene osobe također moraju uplaćivati doprinose za zdravstveno osiguranje, obično na temelju svojih prihoda ili dobiti od poslovanja. Ovi doprinosi se obično izračunavaju kao postotak prihoda ili dobiti i uplaćuju se u fond zdravstvenog osiguranja.

Doprinosi za zdravstveno osiguranje su ključni za osiguravanje pristupa zdravstvenoj zaštiti i pokrivanje troškova liječenja za sve građane. Kroz redovite doprinose, osigurava se financiranje zdravstvenog sustava i osigurava se pružanje adekvatnih zdravstvenih usluga za sve stanovnike (Vehovec, 2018.). Ovi doprinosi također omogućuju održavanje financijske stabilnosti zdravstvenog sustava i osiguravaju se sredstva za nabavu opreme, plaće zdravstvenih radnika i razvoj zdravstvenih programa.

3. FINANCIJSKI REZULTAT POSLOVANJA PODUZEĆA

Financijski rezultat poslovanja poduzeća ključan je pokazatelj njegove financijske performanse i uspješnosti u određenom razdoblju. Ovaj rezultat pruža uvid u ekonomsku snagu poduzeća, sposobnost generiranja prihoda te efikasnost upravljanja troškovima i resursima. Kroz analizu financijskog rezultata, poslovni subjekti mogu donositi informirane odluke o daljnjim strategijama, investicijama i poslovnim planovima. Financijski rezultat poslovanja obuhvaća prihode, rashode i dobit ili gubitak koji je poduzeće ostvarilo u određenom razdoblju. On se često izražava u obliku financijskih izvještaja poput bilance stanja, izvještaja o dobiti i gubitku te izvještaja o novčanim tokovima. Kroz detaljnu analizu ovih izvještaja, poslovni analitičari mogu procijeniti financijsku stabilnost poduzeća, njegovu profitabilnost i buduće izgled.

3.1. Prihodi poslovanja

Poslovni prihod ključni je pokazatelj financijskog zdravlja svake organizacije, bilo da se radi o poduzeću, korporaciji ili neprofitnoj organizaciji. Oni predstavljaju ukupan novac koji organizacija zaradi od svojih osnovnih poslovnih aktivnosti, kao što je prodaja proizvoda ili pružanje usluga. Ti su prihodi ključni jer omogućuju organizaciji da pokrije svoje troškove, ostvari dobit i nastavi svoje aktivnosti. Razumijevanje i analiza poslovnih prihoda omogućuje menadžmentu i investitorima da procijene poslovni učinak i identificiraju potencijalna područja za poboljšanje.

Postoje različiti izvori poslovnih prihoda, a mogu se razlikovati ovisno o vrsti organizacije. Tvrtkama je glavni izvor prihoda prodaja proizvoda ili pružanje usluga. Ti se prihodi mogu ostvariti izravno od krajnjih potrošača ili putem posrednika, distributera ili trgovačkih lanaca. Korporacije također mogu imati prihod od dividendi, kamata ili kapitalnih dobitaka od ulaganja. Neprofitne organizacije također ostvaruju prihode od poslovanja, ali oni se razlikuju od prihoda profitnih organizacija. Ti prihodi obično dolaze od donacija, članarina, prodaje roba ili usluga, kao i od bespovratnih sredstava ili financijske potpore vlade ili drugih organizacija.

Analizom poslovnih prihoda menadžment može dobiti uvid u učinkovitost svojih marketinških strategija, politike cijena i potreba tržišta. Na primjer, ako se prihodi smanjuju, to

može značiti potrebu za promjenom marketinških aktivnosti ili prilagodbom proizvoda ili usluga kako bi bolje zadovoljili zahtjeve potrošača. Također je važno pratiti trendove poslovnih prihoda tijekom vremena. Konstantan rast prihoda može ukazivati na uspješno poslovanje i razvoj organizacije, dok pad prihoda može biti znak upozorenja da je potrebno poduzeti određene korake kako bi se poslovanje stabiliziralo ili poboljšalo.

3.1.1. Poslovni prihodi

Poslovni prihodi predstavljaju ključnu komponentu financijskog rezultata poduzeća i obuhvaćaju novčane prilive ostvarene kroz prodaju roba ili usluga, kao i ostale prihode koji proizlaze iz redovnog poslovanja poduzeća. Ovi prihodi su vitalni za financijsku stabilnost i rast poduzeća te služe kao osnovica za pokrivanje troškova poslovanja, ulaganje u razvoj i inovacije te ostvarivanje dobiti.

Vrste poslovnih prihoda uključuju sljedeće (Žager et al., 2008.):

- Prihodi od prodaje roba: Ovi prihodi proizlaze iz prodaje fizičkih proizvoda koje poduzeće proizvodi ili distribuira. To mogu biti proizvodi široke potrošnje, industrijski materijali ili oprema, tehnološki uređaji i slično.
- Prihodi od pružanja usluga: Ovi prihodi proizlaze iz pružanja različitih usluga koje poduzeće nudi tržištu. To mogu biti usluge savjetovanja, financijskih usluga, zdravstvenih usluga, IT usluga, usluga prijevoza i logistike, i mnoge druge.
- Prihodi od naknada i provizija: Ovi prihodi proizlaze iz naknada i provizija koje poduzeće naplaćuje za posredovanje ili pružanje određenih usluga. To mogu biti provizije od prodaje proizvoda ili usluga trećih strana, naknade za posredovanje u transakcijama ili pružanje specijaliziranih usluga.
- Ostali prihodi: Ova kategorija obuhvaća različite druge prihode koji proizlaze iz redovnog poslovanja poduzeća, poput prihoda od iznajmljivanja imovine, dividendi od dionica drugih poduzeća, prihoda od licenciranja intelektualnog vlasništva i slično.

Poslovni prihodi su temeljna komponenta financijskog rezultata poduzeća i ključni faktor za njegovu financijsku stabilnost i uspješnost. Oni omogućuju pokrivanje troškova poslovanja, uključujući plaće zaposlenika, troškove sirovina i materijala, operativne troškove, poreze i

druge obveze. Također, poslovni prihodi omogućuju poduzeću da ostvari profit i reinvestira ga u daljnji razvoj, inovacije i rast. Poslovni prihodi podložni su različitim faktorima koji mogu utjecati na njihovu razinu i dinamiku. To uključuje promjene u potražnji na tržištu, konkurenciju, promjene u zakonodavstvu i regulativi, sezonske faktore, tehnološki napredak i inovacije, kao i različite makroekonomske i geopolitičke čimbenike.

Poslovni prihodi su ključna komponenta financijskog rezultata poduzeća koja odražava njegovu sposobnost generiranja prihoda iz redovnog poslovanja. Razumijevanje različitih vrsta poslovnih prihoda, njihova važnost i utjecaj faktora na njihovu razinu ključno je za upravljanje poslovnim performansama i osiguranje dugoročne financijske održivosti i uspješnosti poduzeća.

3.1.2. Financijski prihodi

Financijski prihodi predstavljaju jedan od ključnih elemenata financijskog rezultata poduzeća te su od vitalnog značaja za procjenu njegove financijske performanse i uspješnosti. Ovi prihodi proizlaze iz financijskih transakcija, investicija i aktivnosti koje poduzeće provodi s ciljem generiranja dodatnih prihoda

Vrste financijskih prihoda uključuju sljedeće (Tintor, 2009.):

- **Kamatni prihodi:** Ovi prihodi proizlaze iz kamata koje poduzeće prima na svoje financijske uloge, uključujući štedne račune, depozite, obveznice ili zajmove koje je poduzeće dodijelilo drugim subjektima.
- **Prihodi od dividendi:** Ovi prihodi proizlaze iz dividendi koje poduzeće prima na svoje udjele ili dionice u drugim poduzećima. Dividende su dio dobiti koju poduzeće isplaćuje svojim dioničarima kao nagradu za ulaganje u dionice.
- **Prihodi od trgovanja vrijednosnim papirima:** Ovi prihodi proizlaze iz profitabilnih transakcija s vrijednosnim papirima kao što su dionice, obveznice, opcije ili drugi financijski instrumenti.
- **Prihodi od najma i leasinga:** Ovi prihodi proizlaze iz naknada koje poduzeće prima kao vlasnik imovine koju iznajmljuje ili daje u leasing drugim subjektima.
- **Prihodi od valutnih tečajeva:** Ovi prihodi proizlaze iz promjena valutnih tečajeva koje mogu utjecati na vrijednost financijskih uloga ili transakcija u stranoj valuti.

Financijski prihodi su važni jer doprinose ukupnim prihodima poduzeća te mogu biti značajan izvor dodatnih prihoda i profita. Ovi prihodi omogućuju diversifikaciju prihodovnih izvora, smanjenje ovisnosti o primarnim poslovnim aktivnostima te povećanje financijske stabilnosti poduzeća. Financijski prihodi podložni su različitim faktorima koji mogu utjecati na njihovu razinu i dinamiku. To uključuje promjene na financijskim tržištima, kamatne stope, gospodarske uvjete, promjene u politici centralnih banaka, tehnološki razvoj i inovacije te drugi makroekonomski i tržišni čimbenici.

Financijski prihodi su ključni element financijskog rezultata poduzeća te predstavljaju važan izvor prihoda i profita. Razumijevanje različitih vrsta financijskih prihoda, njihova važnost i utjecaj faktora na njihovu razinu omogućuje poduzeću da optimizira svoje financijske rezultate, diversificira svoje prihode i ostvari dugoročnu financijsku stabilnost i uspjeh.

3.1.3. Izvanredni prihodi

Izvanredni prihodi su neobični i neplanirani prihodi koji proizlaze iz vanrednih situacija ili događaja izvan uobičajenih poslovnih aktivnosti poduzeća. Ovi prihodi nisu povezani s redovnim operacijama poduzeća i obično su rezultat izvanrednih ili neplaniranih događaja.

Vrste izvanrednih prihoda uključuju sljedeće (Gulin, 2006.):

- **Prihodi od prodaje imovine:** Ovi prihodi proizlaze iz prodaje imovine koja nije povezana s redovnim poslovnim aktivnostima poduzeća. To može uključivati prodaju zemljišta, nekretnina, opreme ili drugih sredstava koja poduzeće više ne koristi ili nije potrebna za njegovo poslovanje.
- **Osiguranje i odštete:** Ovi prihodi proizlaze iz isplata osiguranja ili odšteta koje poduzeće prima kao naknadu za štetu, gubitke ili troškove koje je pretrpjelo zbog nepredviđenih događaja kao što su prirodne katastrofe, požari, nesreće ili druge nepredviđene situacije.
- **Financijski dobitci:** Ovi prihodi proizlaze iz financijskih transakcija ili investicija koje rezultiraju dobitkom. To može uključivati dobitke od prodaje dionica, obveznica, investicijskih fondova ili drugih financijskih instrumenata.
- **Nadoknade od sporazuma:** Ovi prihodi proizlaze iz isplate nadoknada ili odšteta kao rezultat sudskih sporazuma, arbitražnih odluka ili drugih pravnih postupaka.

- **Prihodi od poreznih olakšica:** Ovi prihodi proizlaze iz poreznih olakšica ili povlastica koje poduzeće prima od države ili lokalnih vlasti kao poticaj za određene aktivnosti ili investicije.

Izvanredni prihodi mogu imati značajan utjecaj na financijski rezultat poduzeća i profitabilnost. Ovi prihodi mogu pružiti dodatne izvore financiranja, poboljšati likvidnost, povećati kapital poduzeća i omogućiti ulaganje u nove projekte ili poslovne prilike. Međutim, važno je imati na umu da izvanredni prihodi nisu održivi ili predvidivi te se ne smiju koristiti kao osnova za dugoročno planiranje ili upravljanje poduzećem. Izvanredni prihodi se obično prikazuju odvojeno u financijskim izvještajima kako bi se jasno istaknulo da se radi o prihodima koji su izvan uobičajenih poslovnih aktivnosti. Ovi prihodi se često klasificiraju kao neto izvanredni prihodi i obično se prikazuju na dnu izvještaja o dobiti i gubitku, nakon što su uzeti u obzir svi ostali prihodi i rashodi.

Izvanredni prihodi su neobični i neplanirani prihodi koji proizlaze iz vanrednih situacija ili događaja izvan uobičajenih poslovnih aktivnosti poduzeća. Iako mogu pružiti dodatne izvore financiranja i poboljšati financijski rezultat poduzeća, važno je razumjeti da su ovi prihodi nepredvidivi i ne bi se trebali koristiti kao osnova za dugoročno planiranje ili upravljanje poduzećem. Primjerice, prihodi od prodaje imovine mogu privremeno povećati likvidnost poduzeća, ali istovremeno smanjiti njegovu operativnu sposobnost ako se prodaje vitalna imovina potrebna za poslovanje. Stoga, važno je pažljivo razmotriti i analizirati izvanredne prihode kako bi se osiguralo održivo i uspješno poslovanje poduzeća.

3.2. Rashodi poslovanja

Poslovni troškovi ključni su elementi svakog poslovanja, bilo da se radi o tvrtki, korporaciji ili neprofitnoj organizaciji. Oni predstavljaju troškove koje organizacija ima u obavljanju svoje osnovne djelatnosti i funkcioniranju. Ti su izdaci nužni za održavanje poslovanja organizacije, ali mogu značajno utjecati i na njezin financijski rezultat.

Poslovni troškovi mogu biti različiti i uključuju širok raspon troškova (Žager et al., 2008.)

- **Troškovi osoblja:** Ovo uključuje plaće i beneficije zaposlenika, kao i troškove vezane uz beneficije, osiguranje zaposlenika, obuku i razvoj.

- Troškovi materijala i opreme: Organizacije moraju kupiti materijale, sirovine i opremu potrebnu za proizvodnju ili pružanje usluga. Ovi troškovi mogu varirati ovisno o vrsti industrije i poslovnih aktivnosti.
- Troškovi marketinga i prodaje: Organizacije često ulažu u marketinške aktivnosti kako bi promovirale svoje proizvode ili usluge i privukle nove kupce. Troškovi marketinga uključuju reklame, promocije, PR aktivnosti i druge marketinške inicijative.
- Administrativni troškovi: Ovo uključuje troškove uredskog prostora, režije, administrativno osoblje, kao i troškove povezane s administrativnim uslugama kao što su knjigovodstvo, upravljanje ljudskim resursima i pravne usluge.
- Troškovi transporta i logistike: Organizacije koje se bave fizičkim proizvodima često imaju troškove povezane s transportom i logistikom, uključujući troškove transporta, skladištenja, pakiranja i distribucije.
- Troškovi istraživanja i razvoja: Kompanije koje teže inovaciji i razvoju novih proizvoda ili tehnologija ulažu u istraživanje i razvoj. Ovi troškovi mogu biti značajni, ali mogu dovesti do dugoročnog rasta i konkurentne prednosti.
- Troškovi financiranja: Ovi troškovi uključuju kamate, bankovne naknade, troškove upravljanja dugom i druge troškove povezane s financiranjem aktivnosti organizacije.

Učinkovito upravljanje poslovnim troškovima ključno je za održavanje konkurentnosti i profitabilnosti organizacije. Uprava mora pažljivo planirati, kontrolirati i optimizirati izdatke kako bi osigurala da organizacija ostane financijski održiva i učinkovita. Analiza i praćenje poslovnih troškova omogućuje menadžmentu da identificira potencijalna područja za uštede i poboljšanja. To može uključivati pronalaženje načina za smanjenje nepotrebnih troškova, pregovaranje s dobavljačima kako bi se dobili bolji uvjeti, automatiziranje procesa za povećanje učinkovitosti ili ulaganje u tehnologiju za smanjenje operativnih troškova. Učinkovito upravljanje poslovnim troškovima omogućuje organizaciji da postigne svoje ciljeve, bilo da se radi o stvaranju dobiti, pružanju vrijednosti svojim korisnicima ili postizanju društvenih i humanitarnih ciljeva.

3.2.1. Materijalni troškovi

Materijalni troškovi u računovodstvu predstavljaju jedan od ključnih elemenata u procjeni financijske performanse poduzeća. Ovi troškovi obuhvaćaju sve izdatke koji se odnose na nabavu sirovina, materijala, komponenti ili drugih materijalnih resursa potrebnih za proizvodnju ili pružanje usluga poduzeća.

Vrste materijalnih troškova su sljedeće (Dražić – Lutilsky et al., 2010.):

- Troškovi nabave sirovina i materijala: Ovi troškovi odnose se na izdatke za nabavu sirovina, materijala i komponenti potrebnih za proizvodnju proizvoda ili pružanje usluga poduzeća. To uključuje troškove nabave robe od dobavljača, troškove dostave, carine i ostale povezane troškove.
- Troškovi zaliha: Ovi troškovi odnose se na troškove vezane uz upravljanje i održavanje zaliha sirovina, poluproizvoda ili gotovih proizvoda. To uključuje troškove skladištenja, osiguranja, gubitaka i zastarjele zalihe.
- Troškovi proizvodnje: Ovi troškovi odnose se na izdatke koji proizlaze iz proizvodnih aktivnosti poduzeća, uključujući troškove rada, energije, opreme, održavanja i amortizacije. To uključuje troškove rada radnika u proizvodnji, troškove energije potrebne za pokretanje strojeva i opreme te troškove održavanja i popravaka opreme.
- Troškovi otpada: Ovi troškovi odnose se na troškove vezane uz obradu i zbrinjavanje otpada koji proizlazi iz proizvodnih procesa. To uključuje troškove prikupljanja, transporta, recikliranja ili odlaganja otpada prema zakonskim propisima.

Materijalni troškovi predstavljaju značajan dio ukupnih troškova poslovanja poduzeća te imaju značajan utjecaj na ukupnu profitabilnost i konkurentnost poduzeća. Upravljanje materijalnim troškovima ključno je za optimizaciju poslovnih procesa, smanjenje troškova proizvodnje, povećanje efikasnosti i profitabilnosti te poboljšanje financijske održivosti poduzeća. Materijalni troškovi se bilježe i evidentiraju u financijskim izvještajima poduzeća kako bi se pravilno procijenila financijska performansa i položaj poduzeća. Oni se obično bilježe kao rashodi u izvještaju o dobiti i gubitku, a mogu se detaljnije analizirati u posebnim računima ili kategorijama troškova.

3.2.2. Troškovi osoblja

Troškovi osoblja u računovodstvu su svi troškovi koji su povezani s upošljavanjem osoblja u računovodstvenom sektoru organizacije. Ovi troškovi mogu biti značajan dio ukupnih troškova poslovanja, posebno u organizacijama koje imaju složene financijske operacije ili veliki broj transakcija.

Uobičajeni troškovi osoblja u računovodstvu uključuju sljedeće (Volarević i Varović, 2013.):

- **Plaće i naknade:** Ovo su osnovni troškovi koji se odnose na plaće zaposlenika u računovodstvenom timu, uključujući plaće računovođa, financijskih analitičara, revizora, administrativnog osoblja i drugih relevantnih pozicija. Ovi troškovi mogu biti značajan dio ukupnih troškova osoblja.
- **Pogodnosti:** Organizacije svojim zaposlenicima obično daju niz pogodnosti, uključujući zdravstveno osiguranje, mirovinske planove, plaćeni godišnji odmor i bolovanja, dodatne bonuse i druge pogodnosti. Trošak ovih naknada također pridonosi ukupnim troškovima računovodstvenog osoblja.
- **Obuka i razvoj:** Ulaganje u obuku i razvoj računovodstvenog osoblja važno je za održavanje visokih standarda kompetencije i učinkovitosti. Troškovi osposobljavanja uključuju troškove seminara, radionica, tečajeva, certifikacija i drugih programa osposobljavanja.
- **Rekreacijske aktivnosti i motivacija:** Organizacije često provode rekreacijske aktivnosti ili događaje kako bi motivirale osoblje i poboljšale zadovoljstvo radnika. Ti se troškovi mogu uračunati u proračun računovodstvenog osoblja kao dio strategije za zadržavanje talenata i poboljšanje produktivnosti.
- **Troškovi zapošljavanja:** Ovo uključuje troškove povezane s postupkom zapošljavanja novih ljudi u računovodstvu, kao što su troškovi oglasa za posao, naknade agencijama za zapošljavanje, troškovi intervjua, provjere preporuka i drugi administrativni troškovi.
- **Infrastrukturni troškovi:** Organizacije moraju osigurati odgovarajuću infrastrukturu za računovodstveno osoblje, uključujući uredski prostor, opremu, softver, IT podršku i druge resurse potrebne za obavljanje njihovih dužnosti.

- Ostali troškovi: Ovo može uključivati razne dodatne troškove povezane s računovodstvenim osobljem, kao što su putovanja, reprezentacija, komunikacija, profesionalne naknade i drugi administrativni troškovi.

Efikasno upravljanje troškovima osoblja u računovodstvu važno je za održavanje konkurentnosti i efikasnosti organizacije. To može uključivati strategije kao što su optimizacija radne snage, poboljšanje procesa zapošljavanja, investiranje u obuku i razvoj, kao i praćenje i analiza troškova kako bi se identificirale potencijalne uštede i poboljšanja.

3.2.3. Amortizacija

Amortizacija je računovodstvena tehnika koja se primjenjuje radi postupnog smanjenja knjigovodstvene vrijednosti zajma ili nematerijalne imovine tijekom određenog vremenskog razdoblja. Kada je riječ o zajmu, amortizacija se odnosi na raspored plaćanja zajma kroz vremensko razdoblje. Amortizacija se također koristi kao računovodstvena praksa za raspodjelu troškova nematerijalne imovine tijekom njezinog korisnog vijeka (Popović i Vitezić, 2010). Nematerijalna imovina, iako nema fizički oblik, ipak posjeduje vrijednost. Primjeri nematerijalne imovine koja se amortizira uključuju patente, robne marke, ugovore o franšizi, autorska prava te troškove izdavanja obveznica za prikupljanje kapitala ili organizacijske troškove (Popović i Vitezić, 2010.).

Izraz "amortizacija" se koristi i u drugom kontekstu, koji nije povezan s računovodstvom. Naime, plan otplate se često naziva i amortizacijom, a koristi se za izračun niza plaćanja zajma koji uključuje otplatu glavnice i kamata u svakoj radnoj uplati, kao što je to slučaj kod hipoteka (Volarević i Varović, 2013.). Iako su ovi konteksti različiti, koncepti su donekle slični; jer zajam, kao nematerijalna stavka, doživljava smanjenje knjigovodstvene vrijednosti tijekom vremena.

Izraz "amortizacija" ima dva značenja i primjene, kako ističe Alexander (2011). Prvo, koristi se u kontekstu otplate duga kroz redovita plaćanja glavnice i kamata tijekom vremena. Plan otplate se primjenjuje kako bi se postupno smanjilo trenutno stanje duga, kao što su hipoteka ili zajam za automobil, putem periodičnih plaćanja. Drugo značenje "amortizacije" odnosi se na praksu raspoređivanja kapitalnih troškova povezanih s nematerijalnom imovinom

tijekom određenog razdoblja, obično tijekom korisnog vijeka trajanja imovine, za računovodstvene i porezne svrhe.

Obično se amortizacija obračunava na linearnoj osnovi, što znači da se isti iznos troši u svakom razdoblju tijekom korisnog vijeka imovine (Perčević i Hladika, 2017). Imovina koja se amortizira obično nema nikakvu preostalu vrijednost za preprodaju ili povrat. Amortizacija je od vitalne važnosti za upravljanje dugotrajnom materijalnom imovinom i nematerijalnim stavkama. Na primjer, kada tvrtka kupi zgradu vrijednu 1.000.000 kuna, a stopa amortizacije te zgrade iznosi 5%, zgrada će se amortizirati u roku od 20 godina. Prema linearnoj stopi amortizacije, iznos amortizacije zgrade izračunava se po formuli (Vinković Kravaica, 2009.):

$$\text{amortizacija} = \text{nabavna vrijednost} \times \text{stopa amortizacije}$$

Ovaj izračun omogućuje precizno praćenje troškova i knjiženje amortizacije kao rashoda kroz godine, što je ključno za pravilno upravljanje imovinom i financijskim izvještavanjem. Uvrštavanjem vrijednosti iznos amortizacije se računa:

$$1.000.000 \times 5\% = 50.000 \text{ kn godišnje}$$

Tablica 7. Primjer knjiženja amortizacije zgrade

Opis	Iznos	Duguje	Potražuje
Kupnja zgrade	1.000.000	020	100
Amortizacija zgrade za prvu godinu	50.000	430	029

Izvor: izrada autorice prema Kontnom planu, dostupno na <https://www.teb.hr/media/15236/kontni-plan--listopad-2017.pdf>, pristupljeno 28.02.2024.

Amortizacija igra ključnu ulogu za poduzeća i investitore jer im omogućuje razumijevanje i predviđanje troškova tijekom vremena. Kada je riječ o otplati zajma, planovi amortizacije pružaju jasnoću o tome koliki dio otplate zajma čini kamata u odnosu na glavnica.

Ovo je posebno korisno za porezne svrhe, jer omogućuje razlikovanje između plaćanja kamata i glavnice, što može utjecati na poreznu obvezu poduzeća (Perčević i Hladika, 2017). Također, za buduće planiranje je važno razumjeti koliko će dug tvrtke iznositi u budućnosti nakon što su već izvršena određena plaćanja. Amortizacija nematerijalne imovine također ima značajan utjecaj. Ona može smanjiti oporezivi prihod poduzeća, što rezultira manjom poreznom obvezom. Osim toga, pruža investitorima bolji uvid u stvarnu zaradu poduzeća, jer odražava stvarnu vrijednost nematerijalne imovine koja se tijekom vremena koristi za generiranje prihoda (Perčević i Hladika, 2017). Važno je napomenuti da nematerijalna imovina također ima ograničen vijek trajanja. Na primjer, zaštitni znakovi ili patenti mogu izgubiti svoju vrijednost zbog zastarjelosti ili promjena na tržištu. Amortizacija nematerijalne imovine također pokazuje kako je tvrtka iskoristila korist od te imovine tijekom njezinog korisnog vijeka trajanja. Amortizacija je ključni financijski alat koji omogućuje poduzećima i investitorima bolje razumijevanje troškova i stvarne vrijednosti imovine tijekom vremena. To im pomaže u donošenju informiranih poslovnih odluka i planiranju za budućnost.

3.2.4. Ostali troškovi

Ostali troškovi poslovanja čine široku kategoriju izdataka koje poduzeća imaju tijekom svakodnevnog poslovanja, a koji nisu direktno povezani s nabavom sirovina, proizvodnjom ili pružanjem usluga. Ovi troškovi često obuhvaćaju različite vrste izdataka koji su neophodni za održavanje poslovanja poduzeća, ali nisu nužno vezani uz primarnu djelatnost poduzeća. Primjeri ostalih troškova poslovanja uključuju administrativne troškove kao što su troškovi uredskog materijala, telekomunikacije, troškovi zaštite podataka i osiguranja (Popović i Vitezić, 2010.). Također, mogu uključivati i troškove marketinga i oglašavanja, istraživanja i razvoja, troškove putovanja i reprezentacije, kao i razne naknade i pristojbe koje poduzeće mora platiti za različite usluge ili licence.

Ostali troškovi poslovanja često variraju ovisno o industriji i veličini poduzeća te mogu biti značajan faktor u ukupnim izdacima. Upravljanje ovim troškovima zahtijeva pažljivo planiranje i praćenje kako bi se osiguralo da su troškovi efikasni i da ne opterećuju suviše financijske resurse poduzeća (Perčević i Hladika, 2017). Analiza i kontrola ostalih troškova poslovanja ključna su za održavanje financijske stabilnosti poduzeća i postizanje profitabilnosti. Praćenje ovih troškova omogućuje menadžmentu da identificira potencijalne

uštete, optimizira procese i resurse te donosi informirane odluke o alokaciji resursa. Također, pravilno upravljanje ovim troškovima može doprinijeti povećanju konkurentnosti poduzeća na tržištu.

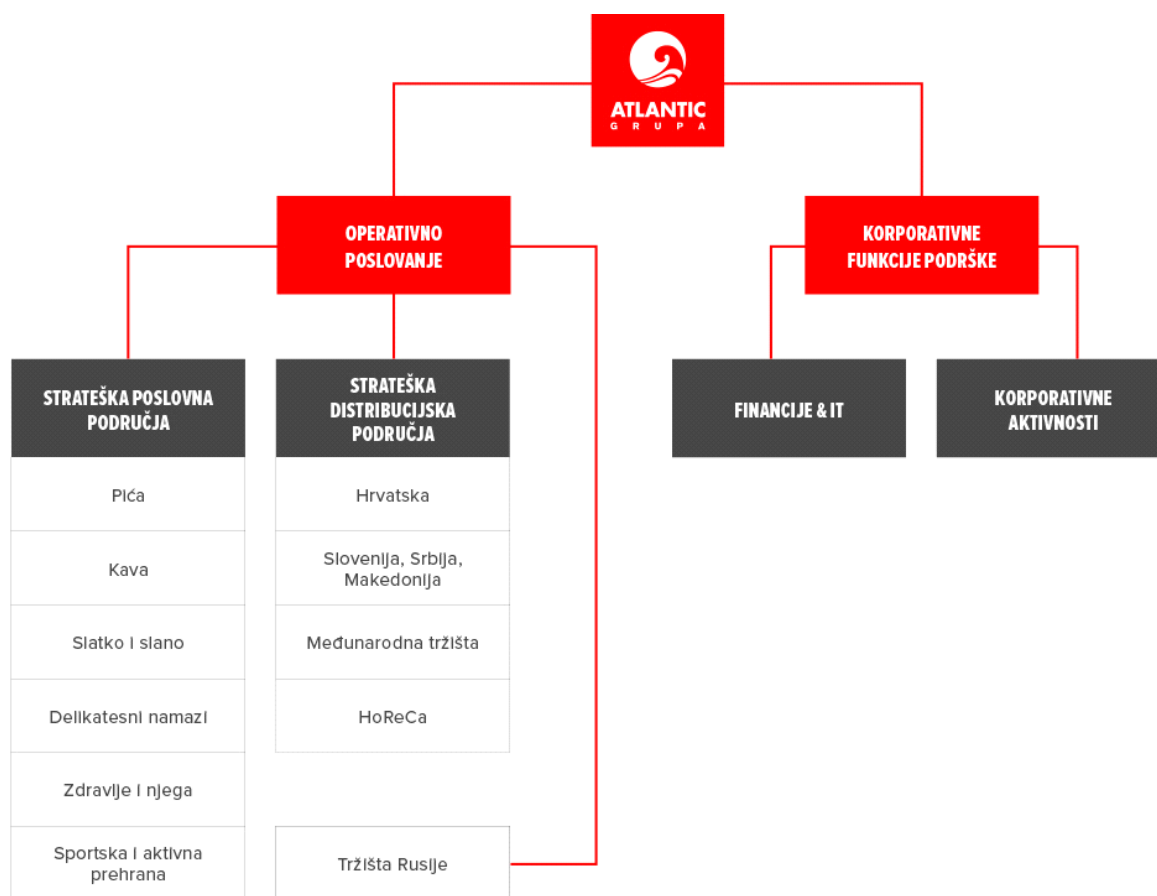
4. PRIMJERI DOBRE PRAKSE – ATLANTIC I FORTENOVA GRUPA

Analiza računovodstvenog tretmana plaća u Atlantic Grupi, koja je sada dio Fortenova grupe, pruža dublji uvid u način na koji se obračunavaju i knjiže plaće unutar ovog velikog poslovnog entiteta. Atlantic Grupa, kao jedan od vodećih regionalnih distributera i proizvođača robe široke potrošnje, te njeno uključanje u Fortenova grupu, koja djeluje na različitim tržištima diljem Europe, čini ovu analizu od posebnog interesa. Računovodstveni tretman plaća ključan je aspekt unutar svakog poduzeća, budući da plaće čine značajan dio ukupnih troškova poslovanja te utječu na financijsko stanje i performanse poduzeća. Ovo poglavlje će istražiti osnovne principe računovodstvenog tretmana plaća u Atlantic Grupi unutar okvira Fortenova grupe, s naglaskom na metode knjiženja, porezne implikacije te strategije upravljanja troškovima osoblja. Osim toga, analizirat će se kako promjene u strukturi plaća ili zakonodavnom okruženju mogu utjecati na financijske izvještaje i poslovanje ovog velikog koncerna.

4.1. Analiza računovodstvenog tretmana plaća u Atlantic Grupi u funkciji poslovnog uspjeha

U današnjem poslovnom okruženju, računovodstveni tretman plaća predstavlja ključni segment upravljanja financijama svakog poduzeća. U tom kontekstu, analiza računovodstvenog tretmana plaća u Atlantic Grupi, postaje ne samo važna, već i neizbježna za razumijevanje financijske stabilnosti i uspjeha ovog renomiranog regionalnog distributera i proizvođača robe široke potrošnje.

Atlantic grupa je vodeća prehrambena kompanija u regiji, sa sjedištem u Zagrebu. Osnovana 2002. godine kao d.o.o. (Atlantic Grupa, 2024.), danas je međunarodna kompanija sa statusom dioničkog društva i kotacijom na Zagrebačkoj burzi. Kompanija se ističe po regionalno poznatim robnim brendovima poput Cedevite, Barcaffa-a, Ferrera i drugih (Atlantic Grupa, 2024.), koristeći ih za podršku snažnom internom distribucijskom sustavu. Atlantic grupa ima značajnu prisutnost na tržištima Rusije, zemalja ZND-a i zapadne Europe. Posebno se ističe u segmentu sportske prehrane sa bogatim asortimanom proizvoda, što je čini vodećom kompanijom u tom segmentu.

Slika 2. Organizacijska struktura Atlantic Grupe

Izvor: Atlantic Grupa (2024): Organizacijska struktura, dostupno na www.atlanitic.hr, pristupljeno 29.02.2024.

Atlantic grupa zapošljava 4.500 djelatnika (Atlantic Grupa, 2024.). Pored sjedišta u Zagrebu, kompanija ima proizvodne pogone u Hrvatskoj, Njemačkoj, Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Srbiji i Makedoniji. Također, posluje i u jedanaest zemalja putem svojih predstavništava. Poslovanje Atlantic grupe organizirano je kroz šest poslovnih područja, uključujući SPP Pića, SPP Kava, SPP Slatko i Slano, SPP Delikatesni namazi, SPP Sportska i Aktivna prehrana te SPP Zdravlje i Njega (Atlantic Grupa, 2024.). Također, postoje četiri strateška distribucijska područja. Kompanija ima i 22 robne marke, od kojih su najpoznatije Cedevita, Cocta i Multipower. U sklopu operativnog poslovanja, organizirane su funkcije Centralne nabave, Centralnog marketinga i Korporativnog upravljanja kvalitetom na razini grupe. Strateške korporativne funkcije podrške poslovanju organizirane su centralno.

Misija tvrtke je osigurati zadovoljstvo kupaca i potrošača svojih proizvoda. U skladu s tom misijom, tvrtka upravlja politikom sigurnosti koja se pridržava lokalne i europske zakonske regulative, kao i zahtjeva tržišta i potrošača (Atlantic Grupa, 2024.). Sigurnost proizvoda ključan je aspekt poslovanja, te je tvrtka usmjerena na osiguranje visokih standarda sigurnosti kroz sve faze proizvodnje i distribucije. Ovo uključuje niz kontrolnih aktivnosti koje su usmjerene na upravljanje potencijalnim opasnostima u svim karikama lanca, od dobavljača do potrošača. Ovaj holistički pristup sigurnosti proizvoda podrazumijeva pažljivo praćenje i upravljanje svakim korakom u procesu proizvodnje, uključujući nabavku sirovina, proizvodnju, pakiranje, skladištenje i distribuciju. Također, tvrtka kontinuirano prati regulatorne zahtjeve i standarde kako bi osigurala usklađenost sa svim relevantnim propisima.

Kroz ove mjere, tvrtka nastoji osigurati da njeni proizvodi budu sigurni za upotrebu i da zadovolje očekivanja potrošača u pogledu kvalitete i pouzdanosti. Ova posvećenost sigurnosti proizvoda osigurava povjerenje potrošača i jača reputaciju tvrtke na tržištu.

Plaće predstavljaju jedan od najvećih troškova poslovanja za svako poduzeće, a istovremeno su ključan faktor u privlačenju i zadržavanju kvalitetnog osoblja. Stoga je njihov računovodstveni tretman od izuzetne važnosti za financijsko upravljanje. Analizom računovodstvenog tretmana plaća u Atlantic Grupi može se bolje razumjeti kako se ovi troškovi knjiže, prate i analiziraju u cilju optimizacije poslovnih performansi.

Metode knjiženja plaća u Atlantic Grupi predstavljaju ključni segment njenog računovodstvenog sustava, koji omogućuje precizno evidentiranje i praćenje troškova vezanih uz radnu snagu. Atlantic Grupa, kao vodeća regionalna tvrtka u distribuciji i proizvodnji robe široke potrošnje, provodi pažljivu analizu i primjenjuje odgovarajuće metode knjiženja plaća kako bi osigurala točnost financijskih izvještaja i efikasno upravljanje troškovima.

Tablica 8. Knjiženje plaća u Atlantic Grupi – shematski prikaz konta

Konto	Naziv konta	Opis knjiženja	Duguje	Potražuje
2300	Obveze neto plaće	Plaća za 02/24		4.373,00
420	Neto plaće i naknade	Plaća za 02/24	4.373,00	
2410	Obveze za porez na dohodak	Plaća za 02/24		943,97
2411	Obveze za prirez	Plaća za 02/24		169,91
421	Troškovi doprinosa za porez i prirez	Plaća za 02/24	1.113,88	
2420	Troškovi za MO (I stup)	Plaća za 02/24		1.044,14
2421	Troškovi za MO (II stup)	Plaća za 02/24		348,05
422	Troškovi doprinosa iz plaće	Plaća za 02/24	1.392,19	
2423	Doprinos za ZO	Plaća za 02/24		1.148,56
2424	Doprinos za ozljede na radu	Plaća za 02/24		21,86
2426	Doprinos za zapošljavanje	Plaća za 02/24		65,59
423	Doprinosi na plaće	Plaća za 02/24	1.236,01	

Izvor: izrada autorice prema dostupnim podacima na InSolve (2024): Atlantic Grupa d.d., dostupno na <https://www.insolve.hr/subjekt/194166>, pristupljeno 29.02.2024.

U tablici 8. je prikazano knjiženje bruto i neto plaće za zaposlenika u Atlantic Grupi na radnom mjestu Voditelja odjela SPP Delikatesni namazi. Radi se o zaposleniku obrazovnog statusa završene visoke stručne spreme – ekonomija, sa prebivalištem u Gradu Zagrebu te sa dvoje uzdržavane djece. Neto plaća za predmetnog zaposlenika definirana Ugovorom o radu iznosi 4.373, 00 eura (InSolve, 2024.), a stopa prireza za Grad Zagreb iznosi 18% (Porezna uprava, 2024.). Stoga je u tablici 6. prikazan izračun bruto i neto plaće, izdvajanja za doprinose ZO i MO, porez i prirez te ukupna neto plaća, koja u ovom slučaju iznosi 4.373, 00 eura, dok bruto iznosi 6.960,95 eura.

Jedna od osnovnih metoda knjiženja plaća u Atlantic Grupi je korištenje konta za obračun plaća. Kroz ovu metodu, sve isplate zaposlenicima se evidentiraju na odgovarajućim računima u skladu s računovodstvenim standardima. Osim toga, primjenjuje se i sustav obračuna plaća prema radnom vremenu, gdje se sati rada svakog zaposlenika bilježe i obračunavaju prema utvrđenim tarifama ili u skladu s kolektivnim ugovorima. Druga važna metoda je knjiženje poreza i doprinosa na plaće. Atlantic Grupa pažljivo prati i knjiži poreze i doprinose koji se obračunavaju na plaće zaposlenika prema važećim poreznim propisima i zakonima. Ovi iznosi se jasno razgraničavaju i evidentiraju kako bi se osiguralo pravilno izvještavanje i ispunjavanje poreznih obveza.

Tablica 9. Platna lista djelatnika Voditelja odjela SPP Delikatesni namazi

Bruto 1		6.960,95 EUR
I. stup mirovinskog osiguranja	15,00%	1.044,14 EUR
II. stup mirovinskog osiguranja	5,00%	348,05 EUR
Ukupno doprinosi iz bruta	20,00%	1.392,19 EUR
Ukupna olakšica		1.094,96 EUR
Oporezivi dohodak		4.473,80 EUR
Ukupni porez		943,97 EUR
Ukupni prirez	18,00%	169,91 EUR
Ukupni porez i prirez		1.113,88 EUR
Bruto 2		8.109,51 EUR
Doprinos za zdravstveno osiguranje	16.50%	1.148,56 EUR
Ukupno doprinosi na bruto		1.148,56 EUR
Neto plaća		4.373,00 EUR

Izvor: izračun autorice prema podacima InSolve, 2024.

Kroz sve navedene aspekte, analiza računovodstvenog tretmana plaća u Atlantic Grupi postaje ključni alat za razumijevanje poslovnog uspjeha ovog velikog regionalnog igrača. Pronalaženje optimalnih strategija upravljanja plaćama i troškovima osoblja može značajno doprinijeti dugoročnoj stabilnosti i profitabilnosti poduzeća unutar dinamičnog tržišnog okruženja.

4.2. Analiza računovodstvenog tretmana plaća u Fortenova Grupi u funkciji poslovnog uspjeha

Fortenova Grupa predstavlja jednog od najvažnijih igrača na tržištu jugoistočne Europe u sektoru prehrambene industrije, distribucije, maloprodaje, te turizma i ugostiteljstva. Nastala je kao nasljednica Agrokora, jedne od najvećih korporacija u regiji koja je, nakon restrukturiranja

i reorganizacije, prerasla u novu, modernu i stabilnu korporaciju (Fortenova Grupa, 2024.). Fortenova Grupa svojim poslovnim profilom obuhvaća širok spektar djelatnosti, a njen utjecaj se proteže na brojna tržišta, pružajući raznolike proizvode i usluge svojim kupcima diljem regije. Fortenova Grupa ima značajan utjecaj na prehrambenu industriju jugoistočne Europe. Njen portfelj obuhvaća raznolike prehrambene proizvode, uključujući mliječne proizvode, mesne preradevine, konditorske proizvode, pića i mnoge druge. Kroz vlastite brandove kao što su Ledo, Jamnica, Zvijezda, Frikom i mnoge druge (Fortenova Grupa, 2024.), te kroz distribuciju poznatih svjetskih brandova, Fortenova Grupa pruža kvalitetne proizvode koji zadovoljavaju potrebe potrošača na različitim tržištima.

Kao vodeći distributer i maloprodajni lanac u regiji, Fortenova Grupa osigurava dostupnost širokog asortimana proizvoda svojim kupcima. Kroz mrežu distribucijskih centara i maloprodajnih lokacija, Grupa omogućuje brzu i efikasnu distribuciju proizvoda, osiguravajući njihovu svježinu i kvalitetu (Fortenova Grupa, 2024.). Također, Fortenova Grupa aktivno sudjeluje u razvoju vlastitih maloprodajnih formata, prilagođenih potrebama i preferencijama kupaca. Fortenova Grupa ima značajan portfelj u sektoru turizma i ugostiteljstva, koji obuhvaća hotelske lance, kampove, apartmanske komplekse i druge turističke objekte. Kroz poznate brandove kao što su Valamar Riviera, Hrvatska turistička kuća, ili Kamp Adriatic (Fortenova Grupa, 2024.), Grupa pruža visokokvalitetne turističke usluge svojim gostima, doprinoseći razvoju turističke industrije u regiji.

Osim prethodno navedenih sektora, Fortenova Grupa također sudjeluje u raznim drugim djelatnostima, uključujući poljoprivredu, preradu hrane, logistiku, nekretnine i financijske usluge. Njen širok spektar aktivnosti omogućuje diversifikaciju poslovanja i smanjenje rizika, što jača stabilnost i održivost Grupine prisutnosti na tržištu.

Računovodstveni tretman plaća u Fortenova Grupi predstavlja ključni aspekt njenog financijskog sustava, budući da su plaće jedan od najznačajnijih troškova poslovanja za svako poduzeće. Fortenova Grupa, kao vodeći regionalni distributer i proizvođač robe široke potrošnje, provodi pažljivu analizu i primjenjuje odgovarajuće računovodstvene principe kako bi precizno evidentirala i knjižila plaće svojih zaposlenika.

Plaće zaposlenika se uobičajeno knjiže kao fiksni troškovi u poslovnim knjigama Fortenova Grupe. To znači da se iznos plaća svakog mjeseca evidentira kao rashod u financijskom izvještaju, bez obzira na fluktuacije u prodaji ili proizvodnji. Ova metoda knjiženja omogućuje predvidljivost troškova i lakše planiranje budžeta.

Tablica 10. Knjiženje plaća u Fortenova Grupi – shematski prikaz konta

Konto	Naziv konta	Opis knjiženja	Duguje	Potražuje
2300	Obveze neto plaće	Plaća za 02/24		4.357,00
420	Neto plaće i naknade	Plaća za 02/24	4.357,00	
2410	Obveze za porez na dohodak	Plaća za 02/24		938,03
2411	Obveze za prirez	Plaća za 02/24		168,84
421	Troškovi doprinosa za porez i prirez	Plaća za 02/24	1.106,87	
2420	Troškovi za MO (I stup)	Plaća za 02/24		1.040,43
2421	Troškovi za MO (II stup)	Plaća za 02/24		346,81
422	Troškovi doprinosa iz plaće	Plaća za 02/24	1.387,24	
2423	Doprinos za ZO	Plaća za 02/24		1.144,47
2424	Doprinos za ozljede na radu	Plaća za 02/24		21,78
2426	Doprinos za zapošljavanje	Plaća za 02/24		54,89
423	Doprinosi na plaće	Plaća za 02/24	1.221,14	

Izvor: izrada autorice prema dostupnim podacima na InSolve, 2024.

U tablici 11. je prikazano knjiženje bruto i neto plaće za zaposlenika u Fortenova Grupi na radnom mjestu Voditelja odjela proizvodnje Leda. Radi se o zaposleniku obrazovnog statusa završene visoke stručne spreme – ekonomija, sa prebivalištem u Gradu Zagrebu te sa dvoje uzdržavane djece. Neto plaća za predmetnog zaposlenika definirana Ugovorom o radu iznosi 4.357, 00 eura (InSolve, 2024.), a stopa prireza za Grad Zagreb iznosi 18% (Porezna uprava, 2024.). Stoga je u tablici 7. prikazan izračun bruto i neto plaće, izdvajanja za doprinose ZO i

MO, porez i prirez te ukupna neto plaća, koja u ovom slučaju iznosi 4.357,00 eura, dok bruto iznosi 6.936,18 eura.

Tablica 11. Platna lista djelatnika Voditelja odjela proizvodnje Leda

Bruto 1		6.936,18 EUR
I. stup mirovinskog osiguranja	15,00%	1.040,43 EUR
II. stup mirovinskog osiguranja	5,00%	346,81 EUR
Ukupno doprinosi iz bruta	20,00%	1.387,24 EUR
Ukupna olakšica		1.094,96 EUR
Oporezivi dohodak		4.453,98 EUR
Ukupni porez		938,03 EUR
Ukupni prirez	18,00%	168,84 EUR
Ukupni porez i prirez		1.106,87 EUR
Bruto 2		8.080,65 EUR
Doprinos za zdravstveno osiguranje	16.50%	1.144,47 EUR
Ukupno doprinosi na bruto		1.144,47 EUR
Neto plaća		4.357,00 EUR

Izvor: izračun autorice prema podacima InSolve, 2024.

Fortenova Grupa pažljivo prati i knjiži poreze i doprinose koji se obračunavaju na plaće zaposlenika prema važećim poreznim propisima i zakonima. Ovi iznosi se detaljno razgraničavaju i evidentiraju kako bi se osiguralo pravilno izvještavanje i ispunjavanje poreznih obveza prema državnim institucijama. Uz osnovne plaće, Fortenova Grupa također knjiži dodatke i beneficije koje pruža svojim zaposlenicima kao što su bonusi, naknade za godišnji odmor, zdravstveno osiguranje i mirovinski doprinosi. Ove stavke se posebno evidentiraju kako bi se osigurala cjelovita slika troškova osoblja i pružio transparentan uvid u kompenzaciju zaposlenika.

Fortenova Grupa redovito prati promjene u poreznim propisima, radnom zakonodavstvu i drugim relevantnim propisima te prilagođava svoje računovodstvene prakse u skladu s tim.

Ovo uključuje i promjene u stopama poreza i doprinosa, kao i druge zakonske zahtjeve koji mogu utjecati na obračun i knjiženje plaća. Kroz sve navedene aspekte, Fortenova Grupa osigurava točno i pouzdano knjiženje plaća svojih zaposlenika, što omogućuje precizno praćenje troškova osoblja i osigurava transparentnost i integritet njenih financijskih izvještaja. Ove prakse doprinose stabilnosti i održivosti poslovanja Grupacije prisutnosti na tržištu.

4.3. Inovativni pristupi računovodstvenom tretmanu plaća

Inovativni pristupi računovodstvenom tretmanu plaća predstavljaju ključni segment modernizacije poslovnih praksi u području upravljanja ljudskim resursima i financija. Tradicionalni načini knjiženja plaća često su podložni određenim nedostacima ili ograničenjima, stoga su inovativne metode važne za poboljšanje efikasnosti, transparentnosti i fleksibilnosti ovog procesa. Jedan od ključnih inovativnih pristupa je automatizacija procesa obračuna i knjiženja plaća. Korištenje naprednih softverskih rješenja omogućuje automatsko generiranje obračuna plaća na temelju unaprijed definiranih pravila i parametara. Ovo smanjuje potrebu za ručnim radom, smanjuje mogućnost grešaka i ubrzava cijeli proces.

Inovativni pristupi uključuju i personalizirane kompenzacijske strategije koje se temelje na individualnim performansama i doprinosima zaposlenika. Umjesto jednoličnog pristupa plaćama, tvrtke sve više prepoznaju važnost prilagodljivih i diferenciranih kompenzacijskih paketa koji motiviraju zaposlenike, potiču njihovu produktivnost i doprinose dugoročnom uspjehu organizacije. Inovativni pristupi uključuju i uvođenje fleksibilnih oblika plaćanja, poput fleksibilnih radnih sati, plaćenih slobodnih dana, bonova za obroke ili usluge, dionica tvrtke ili drugih oblika neovisnih o novcu. Ovakvi oblici kompenzacije mogu poboljšati zadovoljstvo zaposlenika, potaknuti njihovu lojalnost i povećati angažman.

Inovativni pristupi uključuju i detaljnu analizu podataka o plaćama kako bi se dobile vrijedne informacije o troškovima osoblja, trendovima plaćanja, pravednosti kompenzacijskih politika i konkurentnosti na tržištu rada. Ove analize omogućuju donošenje informiranih odluka i prilagodbu kompenzacijskih strategija u skladu s poslovnim ciljevima i potrebama zaposlenika. Inovativni pristupi računovodstvenom tretmanu plaća uključuju i integraciju s drugim poslovnim funkcijama poput upravljanja ljudskim resursima, financija, proračuna i

strategije. Ova integracija omogućuje holistički pristup upravljanju plaćama i bolju koordinaciju među različitim dijelovima organizacije.

Inovativni pristupi računovodstvenom tretmanu plaća imaju potencijal da značajno unaprijede procese obračuna plaća, poboljšaju zadovoljstvo zaposlenika, potaknu produktivnost i doprinesu dugoročnom uspjehu organizacije. Stoga je važno da tvrtke budu otvorene za nove ideje i tehnologije koje će im omogućiti da iskoriste sve prednosti modernizacije u ovom ključnom području poslovanja

5. ZAKLJUČAK

Važnost računovodstvenog tretmana plaća za financijski uspjeh poduzeća ne može se podcijeniti. Kvalitetno vođenje evidencije i pravilno knjiženje plaća zaposlenika ključno je za održavanje stabilnosti, transparentnosti i održivosti poslovanja. Troškovi osoblja često predstavljaju jedan od najvećih troškova poslovanja za većinu poduzeća. Kvalitetno vođenje evidencije o plaćama omogućuje precizno praćenje ovih troškova, što je ključno za planiranje budžeta, financijsko modeliranje i donošenje poslovnih odluka. Pravilno knjiženje plaća osigurava usklađenost s poreznim propisima, radnim zakonodavstvom i drugim relevantnim propisima. Nepravilnosti u obračunu plaća mogu rezultirati financijskim gubicima, kaznama ili pravnim problemima, stoga je važno da poduzeća budu pažljiva u ovom segmentu poslovanja.

Transparentnost i pravednost u obračunu plaća ključni su za motivaciju zaposlenika i zadržavanje talentiranih kadrova. Inovativni pristupi u kompenzacijskim strategijama mogu potaknuti angažman, produktivnost i lojalnost zaposlenika, što direktno doprinosi financijskom uspjehu poduzeća. Analiza podataka o plaćama pruža vrijedne uvide o troškovima osoblja, trendovima plaćanja, efikasnosti kompenzacijskih strategija i konkurentnosti na tržištu rada. Ovi uvidi omogućuju informirane odluke i prilagodbu poslovnih strategija kako bi se osigurao financijski uspjeh poduzeća u promjenjivom poslovnom okruženju.

Efikasno upravljanje resursima, uključujući plaće zaposlenika, ključno je za postizanje konkurentske prednosti na tržištu. Poduzeća koja uspješno upravljaju ovim resursima imaju veću fleksibilnost, agilnost i sposobnost prilagodbe promjenama, što ih čini konkurentnijima i otpornijima na izazove poslovnog okruženja. Računovodstveni tretman plaća ima dubok utjecaj na financijski uspjeh poduzeća. Kvalitetno vođenje evidencije, primjena inovativnih pristupa i analiza podataka ključni su elementi koji omogućuju poduzećima da optimiziraju svoje troškove osoblja, motiviraju zaposlenike i ostvare konkurentsku prednost na tržištu. Stoga je važno da poduzeća pridaju veliku pažnju ovom segmentu računovodstva kako bi osigurala dugoročni financijski uspjeh i održivost poslovanja.

Računovodstveni tretman plaća u Atlantic Grupi i Fortenova Grupi predstavlja ključan faktor za njihov financijski uspjeh i održivost poslovanja. Ove dvije regionalno važne tvrtke u sektoru robe široke potrošnje prepoznaju važnost preciznog vođenja evidencije plaća i primjene adekvatnih računovodstvenih praksi radi optimizacije troškova osoblja i očuvanja konkurentske prednosti. Atlantic Grupa i Fortenova Grupa pokazuju visoku razinu transparentnosti i

usklađenosti u obračunu i knjiženju plaća svojih zaposlenika. Obe tvrtke provode stroge procedure kako bi osigurale usklađenost sa svim relevantnim poreznim propisima, radnim zakonodavstvom i internim pravilima. Ove grupacije primjenjuju inovativne pristupe u računovodstvenom tretmanu plaća kako bi poboljšale efikasnost, motivaciju zaposlenika i konkurentnost na tržištu rada. To uključuje automatizaciju procesa, personalizirane kompenzacijske strategije, fleksibilne oblike plaćanja i analizu podataka o plaćama radi informiranog donošenja odluka.

Kroz transparentnost, pravednost i prilagodljive kompenzacijske strategije, Atlantic Grupa i Fortenova Grupa stvaraju poticajno radno okruženje koje motivira zaposlenike i potiče njihovu lojalnost. Zadovoljni i motivirani zaposlenici ključni su za dugoročni uspjeh i stabilnost poslovanja ovih grupacija. Obe grupacije koriste analizu podataka o plaćama kako bi dobile uvid u troškove osoblja, trendove plaćanja i efikasnost kompenzacijskih strategija. Ovi uvidi omogućuju im da identificiraju prilike za poboljšanje, optimiziraju svoje troškove i prilagode se dinamičnom poslovnom okruženju.

Računovodstveni tretman plaća u Atlantic Grupi i Fortenova Grupi igra ključnu ulogu u postizanju financijskog uspjeha i održivosti poslovanja. Kroz transparentnost, inovativne pristupe i analizu podataka, ove tvrtke uspješno upravljaju svojim troškovima osoblja, motiviraju svoje zaposlenike i ostvaruju konkurentsku prednost na tržištu. Stoga je važno nastaviti ulagati u unaprjeđenje računovodstvenih praksi kako bi se osiguralo dugoročno uspješno poslovanje ovih grupacija.

6. IZJAVA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: Sara Čaldarević

Matični broj studenta: 0234063007

Naslov rada: Računovodstveni tretman plaća u funkciji financijskog uspjeha poduzeća

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristio sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirao niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam naveo autora i izvor te ih jasno označio znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovoga rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

Potpis studenta

09.09.2024.

7. LITERATURA

Knjige:

1. Alexander, D. (2011): *Financijsko računovodstvo: međunarodni uvod*, Mate, Zagreb
2. Dečman N. (2012): *Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj*, *Ekonomski pregled* vol. 63., No. 7-8., , str. 446-467.
3. Dražić-Lutilsky, I. et al. *Računovodstvo, III. izmijenjeno izdanje*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika 2010.
4. Franičević, V., *Rad u Hrvatskoj: Pred izazovima budućnosti*, Zagreb: Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo ; Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2009
5. Gulin, D. et al. *Računovodstvo trgovačkih društava*, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2006.
6. Gulin, D. et. al. (2006): *Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu MSFI/MRS i poreznih propisa*, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb.
7. Jurković, P., *Javne financije*, Masmedia, Zagreb, 2002.
8. Perčević, H., Hladika, M. (2017): *Računovodstvo financijskih instrumenata*, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb.
9. Popović, Ž., Vitezić, N. (2010): *Revizija i analiza - instrumenti uspješnog donošenja poslovnih odluka*, Sveučilište u Rijeci i HZRFD, Zagreb.
10. Popović, Ž., Vitezić, N., , *Revizija i analiza - instrumenti uspješnog donošenja poslovnih odluka*, RiF, Zagreb, 2009.
11. Rosen, H. S., *Javne financije*, Institut za javne financije, Zagreb, 2010.
12. Tintor, J., *Poslovna analiza*, Masmedia, Zagreb, 2009.,
13. Vehovec, M. (2018): *O zdravstvu iz ekonomske perspektive*, Ekonomski fakultet Zagreb, Zagreb
14. Vinković – Kravaica, A. (2009): *Računovodstvo : temelj donošenja poslovnih odluka*, Veleučilište u Rijeci, Rijeka
15. Volarević, H., Varović, M., *Osnove računovodstva*, MATE d. o. o., Zagreb, 2013.
16. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L.: *Analiza financijskih izvještaja*, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008.

Znanstveni i stručni članci:

1. Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S.: Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, *Ekonomski vjesnik*, Vol. 25, broj. 1, 2012.
2. Bolfek, B., Stanić, M., Tokić, M.: Struktura balance kao pokazatelj lošeg poslovanja, *Oeconomica Jadertina* 2011., broj 1, str. 76 – 87
3. Dečman, N., Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH, *Ekonomski pregled*, Vol 63., 2012., broj 7-8, str.446-467
4. Kesner Škreb, M.: Porez na dohodak, *Financijska teorija i praksa*, 2004, 28 (1), 141-143, 2004.
5. Kesner-Škreb, M.: Doprinosi za socijalno osiguranje *Financijska teorija i praksa* 27 (2) str. 271-273, 2003.
6. Kesner – Škreb, M.: Što donose izmjene poreznih zakona od 1. siječnja 2024. godine, *RRIF*, No. 11/23, str. 1 – 12, 2023.
7. Narodne novine 136/09, Međunarodni računovodstveni standardi
8. Rataić, M., Kako izračunati neto plaću, *Poučak: časopis za metodiku i nastavu matematike*, Vol. 11 No. 44, str. 29-39, 2010.

Internet izvori:

1. Atlantic Grupa (2024): O nama, dostupno na <https://www.atlanticgrupa.com/hr/o-nama/>, pristupljeno 29.02.2024.
2. Atlantic Grupa (2024): Organizacijska struktura, dostupno na www.atlanitc.hr, pristupljeno 29.02.2024.
3. Fortenova Grupa (2024): O nama, dostupno na <https://fortenova.hr/o-nama/>, pristupljeno 29.02.2024.
4. InSolve (2024): Atlantic Grupa d.d., dostupno na <https://www.insolve.hr/subjekt/194166>, pristupljeno 29.02.2024.

5. InSolve (2024): Fortenova Grupa d.d., dostupno na <https://www.insolve.hr/subjekt/990864>, pristupljeno 29.02.2024.
6. Kontni plan, dostupno na https://www.teb.hr/media/15236/kontni-plan-_listopad-2017.pdf, pristupljeno 28.02.2024.
7. Porezna uprava (2024): Doprinosi iz plaće, dostupno na https://www.porezna-uprava.hr/baza_znanja/Stranice/DoprinosiIzPlace.aspx, pristupljeno 28.02.2024.
8. Porezna uprava (2024): Prirez porezu na dohodak, dostupno na https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/prirez_porezu_na_dohodak.aspx, pristupljeno 28.02.2024.
9. Porezna uprava (2024): Prirez porezu na dohodak, dostupno na https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/prirez_porezu_na_dohodak.aspx, pristupljeno 28.02.2024.
10. Porezna uprava (2024): Stope poreza na dohodak u 2024. godini, dostupno na https://www.porezna-uprava.hr/porezna_konkurentnost_bi/Stranice/Stope-porez-na-dohodak.aspx, pristupljeno 28.02.2024.
11. Porezna uprava (2024): Stope godišnjeg poreza na dohodak, dostupno na <https://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Vijest.aspx?NewsID=3638&List=Vijesti>, pristupljeno 18.04.2024.
12. Posao.hr (2024): Kalkulator plaća – bruto u neto, dostupno na <https://www.posao.hr/kalkulator-place-brutto-netto/>, pristupljeno 28.02.2024.
13. RRIF (2018): Formule za preračunavanje neto plaće u bruto plaću, dostupno na https://www.rrif.hr/Formule_za_preracunavanje_netoplace_u_bruto_placu-1490-vijest/, pristupljeno 28.02.2024.

Zakoni i propisi:

1. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, NN 114/23

8. POPIS SLIKA

Slika 1. Proces izračuna od bruto do neto plaće.....	9
Slika 2. Organizacijska struktura Atlantic Grupe.....	34

9. POPIS TABLICA

Tablica 1. Koraci u izračunu bruto plaće	10
Tablica 2. Primjer izračuna neto plaće prema poreznim propisima do 2023. godine	12
Tablica 3. Primjer obračuna plaće prema poreznoj reformi iz 2024. godine	13
Tablica 4. Stope poreza na dohodak u Hrvatskoj	15
Tablica 5. Stope prireza porezu na dohodak u Hrvatskoj	17
Tablica 6. Doprinosi iz bruto plaće za mirovinsko osiguranje u Hrvatskoj	18
Tablica 7. Primjer knjiženja amortizacije zgrade	30
Tablica 8. Knjiženje plaća u Atlantic Grupi – shematski prikaz konta	36
Tablica 9. Platna lista djelatnika Voditelja odjela SPP Delikatesni namazi	38
Tablica 10. Knjiženje plaća u Fortenova Grupi – shematski prikaz konta	40
Tablica 11. Platna lista djelatnika Voditelja odjela proizvodnje Leda	41